

Impact assessment voorstel Verordening duurzaam ge- bruik gewasbeschermings- middelen

Impact assessment voorstel Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Auteurs

Patrick van der Poll (Sira Consulting)

Emma Hofland (Sira Consulting)

Bart Witmond (Ecorys)

Hannah Schütte (Ecorys)

Sira Consulting B.V. is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Sira Consulting B.V.. Sira Consulting B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

Management Samenvatting	4
1 Inleiding	6
2 Werkwijze en uitgangspunten	8
2.1 Uitvoering van het onderzoek	8
2.2 Uitgangspunten	8
3 Voorgenomen maatregelen	10
3.1 Algemene toelichting voorgenomen verordening	10
3.2 Nationaal reductiedoel en actieplan	10
3.3 Algemeen verbod in specifieke gebieden	14
3.4 Jaarlijks raadplegen onafhankelijk adviseur	17
3.5 Keuring van toepassingsapparatuur	19
3.6 Opleiding van gebruikers	20
3.7 Elektronische registratie	21
3.8 Opstellen gewasspecifieke regels	23
4 Kwantificering van de gevolgen overheden en bedrijven	25
4.1 Overheden	25
4.2 Bedrijven	32
4.3 Overige bevindingen	38
5 Gevolgen voor burgers	39
5.1 Inleiding	39
5.2 Verordening en burgers	39
5.3 Beleid in context	40
5.4 Verwachte impact op burgers	42
5.5 Bevindingen	44
6 Conclusies	46
Bijlagen:	
I Werkwijze van het onderzoek	50
II Analyse voorgenomen wijzigingen	52

Management Samenvatting

Achtergrond en doelstelling

Na evaluatie van de Europese Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden, ingevoerd in 2009, heeft de Europese Commissie (EC) geconcludeerd dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de risico's van gewasbeschermingsmiddelen verder te reduceren. Hiervoor is de Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen opgesteld. Voor de bespreking van deze voorgenomen verordening is het van belang om duidelijk te maken wat de gevolgen zijn voor de betrokken partijen in Nederland. In opdracht van het ministerie van LNV hebben Sira Consulting, Vanberkel professionals en Ecorys daartoe de eenmalige en structurele financiële gevolgen voor verschillende stakeholders in kaart gebracht.

Werkwijze en uitgangspunten

Dit onderzoek omvat een analyse van de voorgenomen verordening (COM (2022) 305 final) en de nu in Nederland geldende wet- en regelgeving en het voorgenomen Nederlandse gewasbeschermingsbeleid. Op basis van deze analyse is bepaald welke maatregelen in de voorgenomen verordening gevolgen kunnen hebben voor overheid, bedrijven en burgers in Nederland. De uitkomsten hiervan zijn in 31 interviews besproken met verschillende betrokken partijen. De conceptresultaten zijn ter validatie voorgelegd aan verschillende betrokken partijen. Het onderzoek heeft zich niet gericht op de maatschappelijke baten.

Resultaten van het onderzoek

De verwachte effecten van de voorgenomen verordening zijn samengevat in de onderstaande tabellen. Hierbij zijn de resultaten verdeeld in eenmalige en structurele kosten.

Tabel A. Samenvattende tabel eenmalige en structurele effecten voorgenomen maatregelen (afgerond op duizendtallen)

Maatregel	Overheden		Bedrijven	
	Eenmalige effecten	Structurele effecten	Eenmalige effecten	Structurele effecten
Reductiedoel en actieplan	€ 158.000 – € 191.000	€ 82.000	n.v.t.	Afhankelijk van alternatieven
Verbod gebieden	Kosten vastleggen gebieden	Extra monitoring en toezicht	n.v.t.	Minimaal € 198,5 miljoen
Onafhankelijk adviseur*	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	€ 13,3 - € 47 miljoen*
Keuring apparatuur	€ 15.000	n.v.t.	€ 0 - € 79.000	n.v.t.
Opleiding gebruikers	€ 8.000	n.v.t.	Geen bij voldoende overgangstermijn	Afhankelijk van invulling kennisbijeenkomsten
Elektronische registratie*	<i>Inrichten register</i>	<i>Onderhoud en jaarlijkse analyse*</i>	n.v.t.	€ 66 - € 328 miljoen*
Gewasspecifieke regels	n.v.t.	€ 0,7 - € 1,3 miljoen ¹	n.v.t.	Kennisname en toepassing

* Er is beleid buiten de voorgenomen verordening wat kan resulteren in een invulling van deze verplichtingen. Mocht dit beleid resulteren in concrete verplichtingen, kunnen deze kosten niet exclusief worden toegeschreven aan de voorgenomen verordening.

¹ Op basis van de nadere afstemming is aangegeven dat de uitwerking en jaarlijks bijhouden van de gewasspecifieke regels een veelvoud hiervan zou kunnen worden afhankelijk dan de uitwerking van de voorgenomen verordening.

Conclusies

Zowel de voorgenen verordening als het huidige Nederlandse beleid streven naar het terugdringen van negatieve gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Sommige maatregelen uit de voorgenen verordening geven voor de Nederlandse situatie echter significante kosten. Deze kosten ontstaan omdat de maatregelen uit de voorgenen verordening niet aansluiten bij de situatie in Nederland en op een aantal punten strenger zijn dan het huidige Nederlandse beleid en wetgeving. De voorgenen verordening heeft de volgende effecten op de stakeholders:

- Voor land- en tuinbouwbedrijven worden twee effecten verwacht:
 - De voorgenen verordening kan zorgen voor een omzetverlies door het verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in gevoelige gebieden en bij oppervlaktewater. Of de reductiedoelstelling leidt tot inkomstenverlies is voornamelijk afhankelijk van het tijdig beschikbaar zijn van alternatieven.
 - Daarnaast kunnen de verplichtingen uit de voorgenen verordening de regeldruk verhogen. De verplichting om gegevens elektronisch te registreren zal de administratieve lasten verhogen. Daarnaast kunnen land- en tuinbouwbedrijven door de verplichting om onafhankelijk advies in te winnen hogere regeldrukkosten krijgen.
- Voor professionele gebruikers buiten de land- en tuinbouw lijkt de impact beperkt. Er kunnen echter mogelijke gevolgen ontstaan indien zij een volledig verbod krijgen op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en geen mogelijkheid meer hebben om van de bestaande ontheffingen gebruik te maken.
- De Nederlandse overheid moet veel investeren om gewasspecifieke regels op te kunnen stellen. Daarnaast kunnen er hoge kosten zijn voor het opzetten van een ICT-systeem voor de registratie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- Onze inschatting is dat burgers iets hogere kosten voor voedsel kunnen verwachten. Dit kenmerkt zich in een daling van het besteedbaar inkomen van 0,1 tot 0,2%.

1 Inleiding

Achtergrond

Gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt om gewassen te beschermen door ziekten, plagen en onkruiden onder controle te brengen en te houden. Omdat gewasbeschermingsmiddelen stoffen kunnen bevatten die gevaarlijk zijn voor mensen, dieren en milieu is het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) verantwoordelijk voor het beoordelen² en toelaten van middelen voor gebruik. Gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik mogen in Nederland alleen worden toegepast in de landbouw, maar er zijn uitzonderingen voor het bestrijden van bepaalde ziekte, onkruiden en plagen op bijvoorbeeld sportvelden en groenbeheer door gemeenten. Particulieren mogen gewasbeschermingsmiddelen alleen gebruiken indien deze door het Ctgb zijn goedgekeurd voor particulier gebruik en de basisstoffen die op Europees niveau zijn goedgekeurd.

Om de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te beperken voor mens, dier en milieu is in 2009 de Europese Richtlijn inzake een duurzaam gebruik pesticiden³ aangenomen. Deze richtlijn is in Nederland onder meer geïmplementeerd in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Naar aanleiding van de Europese evaluatie van de richtlijn is besloten dat nadere maatregelen nodig zijn om het gebruik en het risico van gewasbeschermingsmiddelen te beperken. Hiertoe heeft de Europese Commissie (EC) op 22 juni jongstleden het voorstel voor de Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen gepresenteerd. De voorgenomen verordening heeft de volgende doelen⁴:

1. Het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen te verminderen, geïntegreerde gewasbescherming op grotere schaal toe te passen, te handhaven en minder gevaarlijke en niet-chemische alternatieven voor chemische gewasbeschermingsmiddelen voor de bestrijding van plaagorganismen op grotere schaal te gebruiken.
2. De beschikbaarheid van monitoringgegevens te verbeteren, bijvoorbeeld over de toepassing, het gebruik en het risico van gewasbeschermingsmiddelen, de monitoring van gezondheid en milieu.
3. De uitvoering, toepassing en handhaving van wettelijke bepalingen verbeteren in alle lidstaten om het beleid doeltreffender en doelmatiger te maken.
4. Invoering van nieuwe technologieën te bevorderen, om het totale gebruik en risico van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Aanleiding

Het huidige voorstel voor de Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, verder aangeduid als de voorgenomen verordening, wordt nu besproken in de zogenoemde eerste lezing. Parallel aan deze eerste lezing behandeld ook het Europees Parlement het voorstel die op basis hiervan advies uitbrengt aan de Raad. Wanneer de Raad het voorstel aanneemt, eventueel na een tweede lezing, zal de nu voorgenomen verordening de huidige richtlijn vervangen. Omdat het een verordening betreft zullen de maatregelen direct werkend zijn in de EU.

² Uit onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek moet blijken dat de middelen veilig voor mens, dier en omgeving zijn. Het Ctgb voert in Nederland deze beoordeling uit op basis van Europees geharmoniseerde toetsingskaders.

³ Richtlijn 2009/128/EG

⁴ Deze doelen zijn een uitwerking van onder andere de "boer tot bord"-strategie, de biodiversiteitsstrategie, actieplan om verontreiniging tot nul terug te dringen en bodemstrategie.

De maatregelen in de voorgenomen verordening staan nog niet vast, maar indien deze worden aangenomen, kunnen de maatregelen gevolgen hebben voor de kosten van overheden, bedrijven en burgers die hiermee te maken gaan krijgen. In de BNC-fiche⁵ heeft het ministerie van LNV aangegeven deze gevolgen te onderzoeken. Het ministerie van LNV heeft Sira Consulting, Ecorys en Vanberkel Professionals gevraagd om de financiële effecten en administratieve gevolgen in kaart te brengen. De maatschappelijke baten maken geen deel uit van het gevraagde onderzoek.

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de financiële consequenties van het voorstel voor Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen voor de Nederlandse situatie, vergeleken met de vereisten in de huidige (vigerende) Richtlijn (EU) 2009/128 over duurzaam gebruik pesticiden. Specifiek geeft het onderzoek inzicht in de eenmalige en structurele financiële gevolgen van dit voorstel in Nederland voor de:

1. Overheid: uitvoering en toezicht bij betrokken ministeries, zelfstandige bestuursorganen, toezichthouders en mogelijke andere overheidsorganen. Dit is inclusief personele gevolgen, die directe invloed hebben op de kosten van deze organisaties.
2. Professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen, distributeurs, ontwikkelaars en adviseurs van gewasbeschermingsmiddelen. Met specifiek ook de gevolgen op de regeldruk.
3. Burger als gebruiker van gewasbeschermingsmiddelen en als consument van agrarische producten: prijs en beschikbaarheid.

De voorgenomen verordening zal ook moeten leiden tot maatschappelijke baten. Bijvoorbeeld drinkwaterbedrijven en de levensmiddelenindustrie die kosten maken om actieve stoffen en afbraakproducten van gewasbeschermingsmiddelen te verwijderen. Het in kaart brengen van deze maatschappelijke baten is geen onderdeel van dit onderzoek.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn ondersteunend aan de eerste lezing van de voorgenomen verordening. In hoeverre de effecten van de voorgenomen verordening zoals beschreven in dit rapport ook daadwerkelijk plaats zullen vinden, is afhankelijk van de uiteindelijke tekst van de voorgenomen verordening.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd: hoofdstuk 2 beschrijft de gehanteerde werkwijze en uitgangspunten van het onderzoek. Hoofdstuk 3 geeft daarna de voorgenomen maatregelen uit de voorgenomen verordening weer en beschrijft kwalitatief de gevolgen hiervan. Hoofdstuk 4 vervolgt met de kwantificering van de gevolgen voor overheden en bedrijven. In hoofdstuk 5 worden daarna de gevolgen van de voorgenomen verordening voor burgers beschreven. Hoofdstuk 6 sluit af met conclusies.

⁵ Kamerstuk 22112 nr. 3472

2 Werkwijze en uitgangspunten

2.1 Uitvoering van het onderzoek

Voor de uitvoering van het onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht om te komen tot het voorliggende rapport:

- Voorbereiding van het onderzoek waarin met de opdrachtgever de uitgangspunten en uitvoering van het onderzoek zijn besproken en vastgelegd.
- Een bureauonderzoek waarin de tekst van de voorgenomen verordening en andere relevante documenten zijn doorgenomen om een overzicht te krijgen van de veranderingen die voort kunnen komen uit de voorgenomen verordening.
- Interviews met diverse stakeholders van het bedrijfsleven en de overheid.
- Een validatieronde waarin de conceptresultaten van het onderzoek zijn voorgelegd aan stakeholders vanuit het bedrijfsleven en de overheid.

In bijlage I is een nadere toelichting gegeven op de uitvoering van het onderzoek.

2.2 Uitgangspunten

Bij de uitvoering van het onderzoek naar de regeldruk als gevolg van de voorgenomen verordening zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De voorgenomen verordening is nog in ontwikkeling. Om het onderzoek uit te kunnen voeren is een vast ijkpunt genomen. Dit betreft de tekst van de voorgenomen verordening 22 juni jongstleden met referentie COM (2022) 305 final. Alleen ten aanzien van het verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in nitraatgevoelige gebieden wijken wij af van dit voorstel. Zie hiervoor verder paragraaf 3.3.
- De mogelijke maatschappelijke baten van de voorgenomen verordening zijn geen onderdeel van dit onderzoek.
- Het onderzoek betreft specifiek de effecten van de Verordening duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Vanwege de samenhang met bestaand Europees en nationaal beleid is bij elke voorgestelde maatregel nagegaan in hoeverre de gevolgen van deze maatregel ook al onderdeel zijn van reeds bestaande maatregelen. Bij elke maatregel moet duidelijk zijn of er overlap bestaat en in welke mate de gevolgen van de maatregel aan de voorgenomen verordening kan worden toegerekend. Overlap met het Europees beleid wordt niet verwacht, wel kennen we in Nederland een Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030. Dit uitvoeringsprogramma beschrijft hoe de doelen in de visie behaald kunnen worden door middel van een groot aantal (bovenwettelijke) acties, die gefaseerd tot uitvoering worden gebracht. De hamvraag is of de voorstellen in de voorgenomen verordening verder gaan dan de Nederlandse doelen, het beleid en de wetgeving. Daar zijn twee mogelijkheden:
 1. Nederlands beleid en wetgeving is vergelijkbaar of zelfs verdergaand dan het de voorgenomen verordening.
 2. Nederlands beleid en wetgeving is minder streng dan de voorgenomen verordening.

In het eerste scenario krijgen bedrijven en overheden mogelijk wel met kosten te maken en gaan burgers een andere prijs betalen indien deze kosten worden doorbelast, maar is de oorzaak niet gelegen in het nieuw voorgenomen Europese beleid. Dit betekent dat de voorgenomen verordening beperkt financieel effect zal hebben op de

overheid, bedrijven en burgers. In het tweede scenario is er mogelijk wel een deel van de financiële gevolgen voor bedrijven en overheden en prijseffecten voor burgers die toegerekend kunnen worden aan de voorgenomen verordening.

- De voorgenomen verordening legt direct verplichtingen op aan overheden en bedrijven in alle landen van de EU. Hierbij krijgen zij in de basis te maken met dezelfde eisen in de Europese lidstaten. In de praktijk zullen verschillen ontstaan door de lokale situatie in de EU-landen en mogelijke verschillen in de uitvoering. Voor het onderzoek gaan we uit van een gelijke invoering in heel de EU. Dit uitgangspunt is meegenomen om de economische effecten voor bedrijven te onderzoeken bij gelijke invoering.
- Het onderzoek vindt plaats in een periode waarin de voorgenomen verordening nog veel uitwerking behoeft en de specifieke gevolgen nog onderhevig zijn aan interpretatie. Daarnaast zijn er duidelijke verschillen in hoe de verschillende stakeholders tegen het onderwerp gewasbeschermingsmiddelen aankijken. Ook is het aantal interviews waarin specifieke onderwerpen zijn besproken soms beperkt. Vooral als de gevolgen een individuele organisatie betreffen.

Dit alles maakt dat de resultaten van de interviews subjectief kunnen zijn. Tijdens de interviews is hier aandacht aan besteed door de standpunten van respondenten onderling te toetsen. Daarnaast zijn de resultaten gevalideerd in een bijeenkomst met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en schriftelijk met de andere stakeholders.

- Voor het bepalen van de regeldrukeffecten is gebruik gemaakt van de landelijke methodiek van het ministerie van EZK⁶. Deze methodiek definieert regeldruk als volgt: "Om haar publieke belangen te kunnen waarborgen, legt de overheid verplichtingen op tot het doen of nalaten van handelingen of gedragingen (inhoudelijke verplichtingen). Daarnaast legt zij verplichtingen op tot het verschaffen van informatie over die handelingen en gedragingen (informatieverplichtingen)."

Om aan deze (informatie)verplichtingen te voldoen, moeten (administratieve) handelingen worden uitgevoerd. De kosten die stakeholders hiervoor maken, zijn gedefinieerd als respectievelijk nalevingskosten (NK)⁷ en administratieve lasten (AL)⁸. De regeldruk wordt ook als verloop in de tijd weergegeven (initieel/eenmalig en structureel).

⁶ 'Handboek meting regeldrukkosten', Ministerie van EZK, januari 2018.

⁷ Nalevingskosten zijn de kosten van naleving van inhoudelijke verplichtingen als gevolg van wet- en regelgeving. Het gaat om wettelijke verplichtingen om te voldoen aan normen, standaarden, gedragscodes en alle overige eisen gericht op het borgen van publieke doelen. Deze kosten hebben betrekking op de bestede tijd (uitgedrukt in uren en vermenigvuldigd met een uurtarief), de gemaakte kosten voor investeringen (uitgedrukt in euro's) en het externe tarief voor uitbesteding van handelingen.

⁸ Administratieve lasten zijn de kosten om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit wet- en regelgeving. Het gaat om het verzamelen, bewerken, registreren, bewaren en ter beschikking stellen van informatie. Deze kosten hebben betrekking op de bestede tijd (uitgedrukt in uren en vermenigvuldigd met een uurtarief) en de gemaakte (out-of-pocket) kosten (uitgedrukt in euro's).

3 Voorgenomen maatregelen

3.1 Algemene toelichting voorgenomen verordening

De voorgenomen Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen is een aanvulling op de bestaande Europese regelgeving ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen. Het vervangt de huidige Richtlijn (EU) 2009/128 inzake duurzaam gebruik pesticiden. Met deze nieuwe voorgenomen verordening wil de EC de risico's die samenhangen met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terugbrengen door het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen te verminderen, het gebruik van minder risicovolle middelen te stimuleren en duidelijke eisen te stellen aan het gebruik van de middelen.

Om de doelen van de voorgenomen verordening te bereiken, zijn in het voorstel diverse maatregelen opgenomen. Van de volgende maatregelen verwachten we op basis van het onderzoek financiële effecten voor overheden, bedrijven en/of burgers:

- Het opstellen van een nationaal reductiedoel en nationaal actieplan
- Een algemeen verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in specifieke gebieden
- Het jaarlijks raadplegen van een onafhankelijk adviseur
- De keuring van toepassingsapparatuur
- De opleiding van de professionele gebruikers en adviseurs
- Het gebruik van een elektronische registratie voor geïntegreerde gewasbescherming
- Opstellen van gewasspecifieke regels

Deze maatregelen worden in de volgende paragrafen verder toegelicht. Per maatregel wordt aangegeven hoe deze aansluit bij bestaand beleid en regelgeving, wat de betrokken doelgroepen zijn en welke effecten verwacht worden. Daarmee wordt de basis gelegd voor de uitwerking en kwantificering in hoofdstuk 4. Van de overige maatregelen uit de voorgenomen verordening wordt op basis van de huidige situatie en het nationale beleid geen significante effecten verwacht voor overheden, bedrijven en burgers in Nederland. In Bijlage II is een overzicht opgenomen van de artikelen uit de voorgenomen verordening met een analyse van de eventuele effecten ten opzichte van de huidige situatie.

3.2 Nationaal reductiedoel en actieplan

Artikel 4 van de voorgenomen verordening stelt dat het gebruik en het risico van chemische en gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen gemiddeld over de hele EU met 50% moet worden teruggedrongen voor 2030. Hiertoe legt de EC via de voorgenomen verordening elke lidstaat een reductiedoelstelling op. Deze doelstelling is een percentage reductie ten opzichte van de referentieperiode 2015-2017. Hierbij kunnen lidstaten rekening houden met een al gerealiseerde reductie in de voorafgaande periode (2011-2013) en het gemiddeld gebruik per ha landbouwareaal in de periode 2015-2017). Daardoor kunnen de reductiepercentages per lidstaat verschillen binnen een bandbreedte van -35% tot -70%. Het betreft een reductie gemeten in kg werkzame stof. Hierbij wordt ook een wegingsfactor gebruikt waarbij de reductie van stoffen met hogere risico's (gevaareigenschappen), aanwezig in gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen, zwaarder bijdragen aan het reductiedoel.

De lidstaten dienen, volgens artikel 5 van de voorgenomen verordening, elk nationaal de reductiedoelen op te stellen en vast te leggen in de nationale regelgeving. De doelstelling voor het reduceren van het gebruik en risico van gewasbeschermingsmiddelen valt uiteen in twee doelen:

1. Reduceren gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen
2. Reduceren gebruik van gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen

Daarnaast, volgens artikel 8 van de voorgenomen verordening, moet elke lidstaat een nationaal actieplan opstellen waarin zij de maatregelen opnemen die voor die lidstaat moeten leiden tot het behalen van de opgelegde reductiedoelstelling. Onder ander moet hierin worden opgenomen:

- Een lijst met ten minste 5 werkzame stoffen die de trend met betrekking tot de vermindering van het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen en de trend in het gebruik van de gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen, gedurende de drie jaar voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan het sterkst beïnvloeden. Hierbij moet worden aangegeven:
 - De gewassen waar de genoemde werkzame stoffen het meest worden gebruikt en het aantal behandelde hectaren van elk gewas.
 - De plagen waartegen de genoemde werkzame stoffen bij genoemde gewassen worden gebruikt.
 - Welke niet-chemische methoden zijn gebruikt of waarschijnlijk in 2030 beschikbaar zullen zijn om de genoemde plagen te bestrijden.
- Een lijst met ten minste vijf gewassen die de trend met betrekking tot het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen en de trend in het gebruik van de gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen gedurende de drie jaar voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan het sterkst beïnvloeden. Hierbij moet worden aangegeven:
 - het percentage van alle in de drie kalenderjaren voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan op die gewassen gebruikte gewasbeschermingsmiddelen die biologische bestrijdingsmiddelen waren, tezamen met de nationale indicatieve streefdoelen voor de verhoging van dat percentage tegen 2030 en een lijst van de potentiële belemmeringen voor het halen van dat hogere percentage;
 - een lijst van maatregelen en andere acties die de lidstaten en andere partijen moeten uitvoeren om de potentiële in punt a) bedoelde belemmeringen weg te nemen, met een gedetailleerd tijdschema van tussenstappen en de instanties die verantwoordelijk zijn voor elke door de lidstaat te ondernemen stap.
- nationale indicatieve streefdoelen voor de verhoging van het percentage van de totale verkoop van andere gewasbeschermingsmiddelen dan chemische gewasbeschermingsmiddelen ten opzichte van een referentieperiode, te weten de drie kalenderjaren voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan.

De doelen en het actieplan moeten ter goedkeuring aan de EC worden toegezonden. Voorafgaand aan de vaststellen of aanpassing van het Nationale Actieplan moet een openbare raadpleging worden gehouden⁹. Jaarlijks moet elke lidstaat aan de EC rapporteren over de voortgang, artikel 10, en elke 3 jaar moet het Actieplan worden geëvalueerd.

3.2.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

In de Nederlandse Toekomstvisie gewasbeschermingsmiddelen 2030, de Kaderrichtlijn Water, Hoofdlijnenakkoord Glastuinbouw en het 'Pakket van Maatregelen emissiereductie gewasbeschermingsmiddelen open teelten' worden nu ook al doelen gesteld met

⁹ Overeenkomstig de eisen van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad.

betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland. Zo heeft het uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbeschermingsmiddelen 2030 de volgende doelen:

- Weerbare teeltsystemen en weerbare gewassen
- Land- en tuinbouw en natuur zijn met elkaar verbonden
- Nagenoeg geen emissies meer van gewasbeschermingsmiddelen en nagenoeg geen residuen op producten

De voorgenomen verordening stelt echter kwantitatieve reductiedoelen aan gebruik en risico waardoor deze niet precies aansluiten op de geldende nationale plannen. In de praktijk zal de uitvoering van de voorschriften gekoppeld aan de nationale doelen ook leiden tot een vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In hoeverre dit aansluit bij de gevolgen van de voorgenomen verordening is afhankelijk van de uitwerking in het Nationale actieplan.

3.2.2 Betrokken doelgroepen

De verplichtingen zijn gericht op 'de lidstaat'. Effectief betekent dit dat het ministerie van LNV deze dient uit te voeren. In de huidige praktijk betreft het ministerie ook de relevante overheden en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven hierbij.

3.2.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

De opgelegde reductiedoelstellingen zijn nieuw:

1. Reduceren gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen
2. Reduceren gebruik van gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen

In het invullen van deze reducties beoogt de voorgenomen verordening een betere toepassing van geïntegreerde gewasbescherming (IPM¹⁰). Dit houdt in dat professionele gebruikers problemen eerst oplossen met preventieve maatregelen. Wanneer deze maatregelen onvoldoende helpen, worden niet-chemische gewasbeschermingsmiddelen toegepast. De laatste stap is het toepassen van chemische gewasbeschermingsmiddelen met de voorkeur voor laag-risico middelen.

Opstellen en evalueren van doelen en plannen

Voor overheden liggen de werkzaamheden die hieruit voortkomen in het eenmalig opstellen en vastleggen van reductiedoelen, het opstellen en driejaarlijks evalueren en bijwerken van een nationaal actieplan en het jaarlijks rapporteren van de voortgang van het actieplan. Ook hierbij is het wel van belang in hoeverre de Europese eisen aansluiten bij de plannen die in Nederland al zijn opgesteld om te bepalen of het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is afgenomen. De verwachting is dat deze niet ver uiteen zullen liggen. Echter heeft Nederland wel last van een remmende voorsprong, oftewel juist omdat in Nederland al plannen en afspraken zijn gemaakt, kost het juist extra tijd om deze weer aan te passen om aan te sluiten bij de nieuwe situatie:

- De doelen moeten per stof en per teelt worden vertaald en afgestemd met de sector. Dit vergt veel extra afstemming en overleg ten opzichte van de reeds bestaande afspraken. Dit betekent dat er extra tijdsinvestering nodig is doordat huidige afspraken aangepast moet worden. In het plan moet namelijk specifiek worden opgenomen:

¹⁰ Integrated pest management: https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/sustainable-use-pesticides/integrated-pest-management-ipm_en

- Welke, minimaal, 5 werkzame stoffen¹¹ de trend met betrekking tot het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen en het gebruik van de gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen het sterkst beïnvloeden gedurende de 3 jaar voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan.
- Bij welke gewassen de genoemde werkzame stoffen het meest worden gebruikt. Inclusief het behandelde aantal hectare, het percentage biologische gewasbeschermingsmiddelen en de nationale indicatieve streefdoelen om dit percentage te verhogen en de specifieke belemmeringen en beheersmaatregelen.
- De plagen waarvoor de genoemde werkzame stoffen worden ingezet. Inclusief de niet-chemische methoden die zijn gebruikt of waarschijnlijk beschikbaar zijn in 2030 met de geraamde omvang van het gebruik, onderzoeken en oordeel van deskundigen, nationaal indicatief streefdoel voor verhoging van het gebruik van de niet-chemische methode tegen 2030, een lijst van potentiële belemmeringen voor het halen van deze verhoging en een lijst van maatregelen en andere acties die de lidstaten en andere partijen moeten uitvoeren om de belemmeringen (onder 1) weg te nemen.
- Een gedetailleerd tijdspad voor de bovengenoemde doelen naar 2030 met de hiervoor verantwoordelijke instanties.
- Het in Nederland al opgestelde uitvoeringsprogramma moeten worden bijgesteld of vervangen om ook te voldoen aan de voorgenomen Europese eisen. Het nieuwe Nationale actieplan vanuit de voorgenomen verordening geeft minder bewegingsruimte. Hierdoor kan het lastig zijn dit te in te passen in de bestaande plannen en beleid in Nederland.

Door de voorgenomen verordening, artikel 8, stelt dat er tot 2030 driejaarlijks een evaluatie dient plaats te vinden. Dit geeft één extra evaluatiemoment na 3 jaar ten opzichte evaluatiemomenten uit de huidige Richtlijn. Respondenten geven aan dat dit eigenlijk te kort is om goed te kunnen evalueren. Voor de evaluatie is namelijk een publieke consultatie nodig, dit proces duurt al één jaar. Het jaar erna wordt het plan uitgevoerd. Het volgende jaar moet het al worden geëvalueerd.

Economische gevolgen

De respondenten verwachten dat de voorgenomen verordening leidt tot een verlies aan inkomsten. Dit komt ten eerste door de reductiedoelstellingen die beperkingen geven in de manieren waarop gewassen kunnen worden beschermd. Ten tweede zijn er beperkingen die voortkomen uit de andere voorschriften zoals het verbod op gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zoals beschreven in de volgende paragraaf.

Een aandachtspunt hierbij is de beschikbaarheid van voldoende alternatieven voor chemische gewasbestrijdingsmiddelen. Sectorpartijen geven aan dat om de reductiedoelstellingen uit de voorgenomen verordening te halen met beperkt verlies van inkomsten voldoende alternatieven¹² beschikbaar dienen te zijn. Dit sluit aan bij de behoefte die voortkomt uit het feit dat het middelenpakket krimpt. Dit volgt uit de (her)beoordeling op grond van de Europese Verordening Gewasbeschermingsmiddelen (EC 1107/2009). De beoordelingskaders worden steeds strenger. De noodzaak om de beschikbaarheid van alternatieven te vergroten is reeds erkend in het huidige Nederlandse beleid. Het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie GWB erkent het afnemend chemisch middelenpakket en bevat acties om het maatregelen- en middelenpakket van telers aan te vullen met minder

¹¹ De voorgenomen verordening geeft aan ten minste 5. Afhankelijk van de situatie kan het zijn dat er meer dan 5 moeten worden beschreven om voldoende onderbouwing te kunnen geven ten aanzien van de te behalen reductiedoelstellingen.

¹² Dit zijn niet per se andere gewasbeschermingsmiddelen, maar juist ook andere (preventieve) methoden om schade te beperken en te voorkomen die kunnen worden ingezet op basis van IPM.

milieu belastende (niet-chemische) alternatieven om planten te beschermen tegen ziektes en plagen.

Voor de economische effecten van het reductiedoel geeft dit twee mogelijke situaties:

1. Er zijn tijdig voldoende alternatieven beschikbaar. Deze alternatieven kunnen worden ingezet tegen ziekten en plagen. Het verlies aan inkomsten kan dan worden beperkt. Verdere economische gevolgen kunnen voortkomen uit het eventuele verschil in kosten in de inzet van de alternatieven ten opzichte van de huidige middelen.
2. Er zijn tijdig onvoldoende alternatieven beschikbaar. Er zijn dan minder mogelijkheden om gewassen te beschermen, wat mogelijk zorgt voor oogstverliezen. Dit leidt vervolgens tot een verlies aan inkomsten.

Ketensamenwerking

In de interviews met bedrijven werd veel genoemd dat het succes van de beoogde reductie van chemische middelen uit de voorgenomen verordening ook sterk afhankelijk is van de samenwerking in de keten. Wanneer boeren het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen reduceren kan dat tot gevolg hebben dat de kwaliteitsstandaarden uit de keten niet gehaald kunnen worden, bijvoorbeeld omdat de gewassen er niet meer puntgaaf uitzien of er een kans is dat er nog insecten aanwezig zijn in het gewas. Als de afnemers de gewassen daarom niet accepteren, kunnen de telers hun producten niet meer kwijt. Dit geldt ook voor producten die worden geëxporteerd. Ook daar gelden specifieke eisen van afnemers onder andere op het gebied van fytosanitair¹³.

Een ander voorbeeld van ketensamenwerking zit in de vraag naar robuuste rassen. Wanneer de keten deze rassen niet wil afnemen, bijvoorbeeld omdat de smaak of consistentie anders is, kunnen boeren deze niet meer verkopen. Acceptatie door de consument of nieuwe veredelings technieken die wel aan de smaak eisen kunnen voldoen, zijn hiervoor van belang.

3.3 Algemeen verbod in specifieke gebieden

De voorgenomen verordening stelt in artikel 18 en 19, voor om specifieke gebieden aan te wijzen waar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in het geheel is verboden. In dit voorstel betreft het een:

- Volledig verbod in gevoelige gebieden en een bufferzone van drie meter rondom.
- Volledig verbod op alle oppervlaktewater en een bufferzone van drie meter rondom.

Op basis van de tekst van de voorgenomen verordening zou heel Nederland als gevoelig gebied moeten worden aangewezen vanwege de situatie rondom nitraat. In de voorgenomen verordening zijn namelijk nitraatgevoelige gebieden aangewezen als gevoelig gebied waarin gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is verboden. Inmiddels is duidelijk dat de EC het voornemen om nitraatgevoelige gebieden op te nemen in de voorgenomen verordening niet meer steunt¹⁴. Wij gaan dan voor het bepalen van de effecten uit van de voorgenomen verordening zonder verbod in nitraatgevoelige gebieden. Voor dit punt wijken we hiermee van de teksten van de voorgenomen verordening af.

Welke gebieden uiteindelijk tot de gevoelige gebieden gaan behoren is nog niet volledig bekend. We gaan hier in ieder geval uit van alle gebieden die door het publiek worden gebruikt¹⁵ (wonen, werken, sport- en recreatieterreinen), beschermde natuurgebieden en

¹³ Het voorkomen van de verspreiding van organismen die als een bedreiging kunnen worden gezien.

¹⁴ Kamerstuk 27858 nr. 600.

¹⁵ Artikel 3, lid 16 van de voorgenomen verordening.

gebieden beschermd op basis van de Kaderrichtlijn water¹⁶. De afbakening van de natuurgebieden (Natura 2000) en beschermde watergebieden is reeds bekend, die van publieke gebieden niet. Daarnaast zijn er nog andere gevoelige gebieden bijvoorbeeld de leefgebieden van bestuivers die op de Europese Rode lijst zijn aangemerkt als met uitsterven bedreigd. Deze gebieden zijn niet specifiek afgebakend waardoor de specifieke omvang van het verbod onbekend is.

3.3.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

Het verbod sluit op de volgende twee manieren aan bij het huidige beleid en regelgeving:

- Gebruik buiten de landbouw: Sinds 1 november 2017 geldt al een verbod op het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Dit betekent dat in alle gebieden waar geen landbouw is, zoals een natuurgebied, ook nu al een verbod op gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geldt. Wel is er in de huidige situatie een algemene ontheffing voor een aantal specifieke situaties.
- Gebruik binnen de landbouw: In het huidige Nederlandse beleid zijn al eisen gesteld aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de nabijheid van oppervlaktewater. Zo gelden in Nederland vanuit verschillende invalshoeken voorschriften over bufferstroken en teeltvrije zones op landbouwgrond langs waterlopen waarop beperkingen gelden voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en het Activiteitenbesluit milieubeheer¹⁷. Aanvullend op deze regelgeving kan het Ctgb extra voorschriften voorschrijven in het wettelijk gebruiksvoorschrift van een toegelaten gewasbeschermingsmiddel.

De bufferstroken in de voorgenoemde verordening zijn generiek ingesteld: overal 3 meter, waarbij géén rekening is gehouden met gesloten teelten/glastuinbouw.

Hoewel open teelten al door Nederlandse voorschriften verplicht zijn om bufferstroken en teeltvrije zones te hanteren, valt de gesloten teelt daarbuiten. Door de voorgenoemde verordening moet ook de gesloten teelt deze stroken en zones invoeren langs oppervlaktewater.

- Specifiek voor grondwaterbeschermingsgebieden is een motie aangenomen op 9 november 2022, die oproept op om in grondwaterbeschermingsgebieden te stoppen met het gebruik van 'bestrijdingsmiddelen'¹⁸. Dit kan zowel binnen als buiten landbouwgebied zijn. Naar aanleiding van deze motie onderzoekt het kabinet welke consequenties aan een mogelijk verbod zijn verbonden en hoe een verbod juridisch vorm zou moeten krijgen. Vanwege deze motie wil het kabinet voor de voorgenoemde verordening vast houden aan de bestaande bepalingen dat lidstaten 'passende maatregelen' kunnen nemen om de kwaliteit van grondwater te beschermen¹⁹.

3.3.2 Betrokken doelgroepen

Het algemene verbod in specifieke gebieden geldt voor alle toepassingen van gewasbeschermingsmiddelen. Dit betreft hiermee een verbod op het gebruik van alle soorten

¹⁶ Dit zijn de volgende typen gebieden die:

- zijn aangewezen voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water
- als schelpdierwater zijn aangewezen
- volgens de Zwemwaterrichtlijn als zwemlocatie in oppervlaktewater zijn aangewezen
- zijn aangewezen als Natura 2000-gebied

¹⁷ Het algemene beleid voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, onder andere teeltvrije zones en tenminste 75% driftreductie op het gehele perceel is voorgeschreven in het Activiteitenbesluit dat op de Wet milieubeheer én de Waterwet is gebaseerd.

¹⁸ Kamerstuk 27858 nr. 587.

¹⁹ Kamerstuk 27858 nr. 600.

gewasbeschermingsmiddelen door land- en tuinbouwbedrijven, overige professionele gebruikers en ook particulier gebruik.

3.3.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

Het verbod zoals de voorgenomen verordening voorstaat, gaat verder dan de situatie die we in Nederland kennen en zal daarmee ook (financiële) effecten geven voor alle vormen van landgebruik. Voor de verschillende vormen van landgebruik zijn de effecten verschillend:

- Bedekte teelt, glastuinbouw, is nu uitgezonderd van de geldende bufferzones rondom oppervlaktewater, maar zijn niet uitgezonderd in de voorgenomen verordening. Kas- sen zijn vaak ook direct gelegen aan een waterloop. Dit zal binnen de glastuinbouw de oppervlakte beperken die kan worden gebruikt voor de teelt. Bij bedekte teelt in gevoelige gebieden geldt dat zij in het geheel geen gewasbeschermingsmiddelen meer worden gebruikt.
- Voor open teelten wordt de situatie anders omdat binnen de huidige bufferstroken vaak nog wel deels andere teelten zonder bemesting, mogelijk zijn. Door de voorge- nomen verordening wordt volledig teeltvrij voorgesteld waardoor ook hier verdere beperkingen optreden binnen de bufferzones. Waar open teelten plaatsvinden in ge- voelige gebieden kan in het geheel geen gewasbeschermingsmiddelen meer worden gebruikt.
- Voor professionele gebruikers buiten de landbouw (bijvoorbeeld gemeenten, sport en -recreatieterreinen) zijn de effecten beperkt omdat zij nu al te maken hebben met een verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Waar zij nu echter in specifieke gevallen nog gebruik kunnen maken van een ontheffing zal dit onder de voorgenomen verordening niet meer mogelijk zijn.

Van het inkomstenverlies als gevolg van het verbod rondom gevoelige gebieden kan geen inschatting worden gemaakt van de omvang. Dit vergt een analyse van het landgebruik binnen deze gebieden. Naar verwachting zal de invulling van de voorgenomen verorde- ning breder zijn dan de huidige eisen. Daardoor zullen landbouwbedrijven, zowel open teelt als gesloten teelt, direct gelegen aan gevoelige gebieden hiervan gevolgen onder- vinden.

Organisaties die nu gebruik maken van de algemene ontheffing, kunnen hier zeer waar- schijnlijk geen gebruik van blijven maken. De voorwaarden voor het kunnen aanvragen van een ontheffing²⁰ onder de voorgenomen verordening zijn strikter dan in de huidige situatie. Er moet namelijk sprake zijn van een (nood)situatie met quarantaine organismen of invasieve exoten.

In de voorgenomen verordening wordt gesproken over de mogelijkheid om vergunningen aan te vragen. De verwachting rondom vergunningen is dat dit een kostbaar en langdurig traject is. Omdat het gebruiken van middelen in sommige gevallen op korte termijn moet gebeuren, is een langdurige aanvraagprocedure niet werkbaar voor telers en andere pro- fessionele gebruikers.

²⁰ De tekst van de voorgenomen verordening spreekt over een vergunning in plaats van een onthef- fing.

3.4 Jaarlijks raadplegen onafhankelijk adviseur

De voorgenomen verordening stelt in artikel 26 dat professionele gebruikers minstens één keer per jaar een onafhankelijk adviseur moeten raadplegen voor advies. Dit strategische advies bestaat uit de volgende onderwerpen:

- Toepassing van relevante gewasbeschermingstechnieken om schadelijke organismen te voorkomen;
- Uitvoering van geïntegreerde gewasbescherming;
- Technieken voor precisielandbouw, waaronder het gebruik van satellietgegevens en -diensten;
- Gebruik van niet-chemische methoden;
- Maatregelen om de risico's van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen voor de menselijke gezondheid en het milieu (biodiversiteit) tot een minimum terug te brengen. Inclusief risicobeperkende maatregelen en technieken wanneer het gebruik van de middelen noodzakelijk is.

3.4.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

In de huidige regelgeving en beleid zijn geen verplichtingen opgenomen over het inzetten van adviseurs voor gewasbeschermingsmiddelen. Wel is in het coalitieakkoord opgenomen dat advies over gewasbeschermingsmiddelen gaat worden losgekoppeld van de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen²¹.

3.4.2 Betrokken doelgroepen

Deze verplichting zou moeten gaan gelden voor alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen.

3.4.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

Als gevolg van de voorgenomen verordening moeten professionele gebruikers minstens één keer per jaar een onafhankelijk adviseur raadplegen. Omdat het een onafhankelijke adviseur moet zijn, vallen de huidige adviezen die worden gegeven door adviseurs verbonden aan leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen buiten de invulling van deze maatregel. Er zijn geen kosten verbonden aan het afnemen van advies via adviseurs van leveranciers, omdat de kosten voor advies onder de service vallen bij het afnemen van producten bij leveranciers. Aan de inhuur van een onafhankelijke adviseur zullen wel kosten zijn verbonden.

In de huidige situatie verschilt het per sector in hoeverre al gebruik wordt gemaakt van onafhankelijke adviseurs. De effecten van de voorgenomen verordening verschillen in de praktijk daardoor ook per type bedrijf of organisatie. In de huidige situatie is het raadplegen van een onafhankelijke adviseur geen wettelijke verplichting. Door de voorgenomen verordening kan dit wel een verplichting worden waardoor voor alle professionele gebruikers sowieso de regeldruk toeneemt.

- In de glastuinbouw is de verwachting dat de voorgenomen verordening beperkt impact heeft op dit punt, omdat een deel van de bedrijven al gebruik maakt van een onafhankelijke adviseur naast de regelmatige adviezen van adviseurs van de leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen. De kosten voor een onafhankelijk adviseur zijn vaak gekoppeld aan het aantal hectare grond van een bedrijf.

²¹ Dit betekent dat de voorgenomen verordening deze intentie invult met een verplichting voor jaarlijks advies. Het is nog onderdeel van uitwerking van het coalitieakkoord of het Nederlandse beleid hierop gaat aansluiten.

- In de tuinbouw en akkerbouw wordt vooral gebruik gemaakt van adviseurs die aangesloten zijn bij een leverancier van gewasbeschermingsmiddelen. Zij zullen hierdoor dus te maken krijgen met aanvullende kosten.
- Overige professionele gebruikers, zoals gemeenten en sportverenigingen, maken in de huidige situatie beperkt gebruik van onafhankelijke adviseurs. Dit is bevestigd door onderzoek waaruit blijkt dat maar één op de vijf gemeenten gewasbeschermingsmiddelen gebruikt op grassportvelden²². Bij golfclubs worden in de huidige situatie al onafhankelijke adviseurs ingezet. Dit doen zij op basis van afspraken om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Beschikbaarheid van onafhankelijke adviseurs

Het vergt extra personele inzet om alle professionele gebruikers jaarlijks te voorzien van een onafhankelijk advies. Uitgaande van grofweg 25.000 organisaties²³ die jaarlijks een dergelijk advies afnemen, zijn in Nederland 71,5 voltijd adviseurs nodig²⁴. Dit is uitgaande van een minimaal advies van een halve dag per organisatie²⁵. Afhankelijk van de uiteindelijke eisen aan de vorm van het advies van de onafhankelijke adviseur en benodigde tijd om een waardevol advies uit te brengen, kan de benodigde inzet en daarmee de benodigde capaciteit toenemen.

In Nederland zijn buiten de adviseurs die zijn gekoppeld aan een leverancier ook adviseurs actief die wel aan de eisen van 'onafhankelijk' voldoen. In het BAS-register zijn enkele tientallen onafhankelijke adviseurs geregistreerd²⁶. Organisatie met onafhankelijke adviseurs begeleiden nu al telers bijvoorbeeld voor keurmerken als 'On the way to Planet Proof' en 'Beter voor...' maar ook op eigen verzoek van de telers. Hiermee kan een beperkt deel van deze nieuwe verplichting worden ingevuld. De geïnterviewde vertegenwoordigers van de adviesbedrijven geven aan dat met de bestaande capaciteit echter niet alle andere telers en professionele gebruikers kunnen worden voorzien van een jaarlijks onafhankelijk advies. Deze capaciteit is reeds ingevuld met bestaande adviesactiviteiten.

Met deze nieuwe verplichting is daarom de verwachting dat de markt voor onafhankelijke adviseurs wordt vergroot. Hierdoor is de verwachting dat als gevolg van de voorgenomen verordening het aanbod onafhankelijke adviseurs zal toenemen. Dit zullen naast de bestaande adviesorganisaties ook zzp'ers zijn die hiermee hun adviesdiensten uitbreiden. Omdat zij ook nog andere typen adviezen geven zal het uiteindelijke aantal adviseurs een veelvoud zijn van de minimale inschatting van 71,5 fte.

De kosten van een onafhankelijk adviseur worden in de huidige situatie geschat op € 1.000 per dag²⁷. Indien er een tekort ontstaat door deze maatregel is te verwachten dat deze kosten zullen stijgen.

Tegenover de kosten van de adviseurs kunnen ook baten staan. Voor telers mogelijk doordat er minder middelen worden gebruikt en daarmee minder aanschafkosten geven. Voor de maatschappij zijn er mogelijk baten doordat minder gewasbeschermingsmiddelen in het milieu terecht komen wat een afname van kosten geeft voor het bereiden van drinkwater, een verbeterende biodiversiteit en een beter imago van de land- en tuinbouw.

²² <https://www.mulierinstituut.nl/actueel/een-op-de-vijf-gemeenten-gebruikt-nog-gewasbeschermingsmiddelen-op-een-of-meer-sportvelden/>

²³ Circa 22.500 landbouwbedrijven (CBS 2022), 2.500 sportvereniging met een veld in eigen beheer (CBS, 2022 9% van het totaal aantal sportverenigingen). Daarnaast zullen ook enkele gemeenten en groenbeheerders met deze verplichting te maken krijgen.

²⁴ 25.000 organisaties x 4 uur = 100.000 uur, 1.400 productieve uren per jaar, 100.000/1.400 = 71,5 fte

²⁵ Kort bedrijfsbezoek van 1 à 2 uur een het opstellen en afstemmen van een kort rapport met advies.

²⁶ Kamerbrief 28 februari 2023- met kenmerk 26401256

²⁷ De gegevens verkregen in het onderzoek lopen uiteen van € 75 tot € 200 per uur.

In hoeverre de minimale invulling van een halve dag onafhankelijk advies op zichzelf effectief is en een duidelijke bijdrage levert aan deze baten is de vraag.

3.5 Keuring van toepassingsapparatuur

In de voorgenomen verordening worden regels opgenomen ten aanzien van de keuring van apparatuur die wordt gebruikt om gewasbeschermingsmiddelen toe te passen. De professionele toepassingsapparatuur moet binnen drie jaar van de aankoop en vervolgens om de drie jaar gekeurd worden door een bevoegde instantie. De keuringen en certificaten moeten geregistreerd worden in een centraal elektronisch register (artikel 29).

3.5.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

In de huidige richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen zijn reeds eisen opgenomen aan de keuring van de toepassingsapparatuur die zijn geïmplementeerd in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Daarnaast dient de apparatuur waarmee gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast te voldoen aan de specifieke eisen uit de Europese machinerichtlijn. Er zijn geen wijzingen in de inhoud en frequentie van de keuring van toepassingsapparatuur. Daarmee wordt hier geen effecten verwacht. De verplichting om de keuringen ook elektronisch te registreren is nieuw.

3.5.2 Betrokken doelgroepen

Deze verplichting gaat gelden voor alle professionele gebruikers die toepassingsapparatuur gebruiken. Voor particulieren zijn geen gewasbeschermingsmiddelen toegelaten waarvoor specifieke toepassingsapparatuur nodig is. Stichting Kwaliteitseisen Landbouw (SKL)²⁸ heeft van de NVWA de opdracht gekregen de keuringen uit te voeren. SKL besteedt de keuringen uit naar erkende keuringsstations. De NVWA voert het toezicht uit op de naleving van de keuringen en het gebruik van gekeurde toepassingsapparatuur.

3.5.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

We verwachten op basis van het onderzoek de volgende effecten:

- Een nieuw onderdeel in de voorgenomen verordening is de registratie van toepassingsapparatuur in een centraal elektronisch register. Daarnaast moet de toepassingsapparatuur zijn voorzien van een uniek identificatienummer. De invulling voor het unieke identificatienummer is vrij, dit betekent dat het een kentekenplaat, gravering of alleen elektronisch kan zijn. Dit om de apparatuur in zicht te houden en te voorkomen dat apparatuur niet wordt gekeurd. Het huidige systeem van de SKL wordt gebruikt voor het registreren van keuringen en uitbrengen van keuringsrapporten. Dit systeem moet worden aangepast zodat toepassingsapparatuur geregistreerd kan worden en het systeem voldoet aan de nieuwe eisen, dit geeft eenmalige kosten voor de overheid.
- Afhankelijk van de invulling van het verplichte identificatienummer kunnen eenmalig kosten ontstaan voor toepassingsapparatuur die nog geen identificatienummer heeft. Dit betreft alleen toepassingsapparatuur van voor eind december 2009. Na deze datum moet de apparatuur al op basis van de Machinerichtlijn²⁹ zijn voorzien van een identificatienummer. Een mogelijke invulling is dat op het apparaat een nummer wordt aangebracht, graveren of via een plaatje. Dit zal dan eenmalige kosten geven. SKL zal dit uitvoeren en de kosten doorberekenen aan de bedrijven die de apparatuur

²⁸ Eerder ingesteld door de productschappen Tuinbouw, Zuivel en Akkerbouw. Na het opheffen van de productschappen maakt het SKL nadere afspraken met de NVWA.

²⁹ 2006/42/EG

ter keuring aanbiedt. We nemen hierbij aan dat het aanbrengen van de identificatienummers op toepassingsapparatuur plaatsvindt tijdens de reguliere keuringen. Eigenaren van toepassingsapparatuur zullen daarom geen extra eenmalige lasten (zoals extra reistijd) ervaren, naast de kosten voor het identificatienummer³⁰. In overleg met de NVWA zal een keuze moeten worden gemaakt voor de invulling. Structureel geeft dit geen effect.

De taken rondom de keuring en registratie van toepassingsapparatuur worden nu uitgevoerd door SKL. Het is nog niet zeker dat het SKL deze extra taak ook krijgt toegewezen. Een andere optie hiervoor is de RVO.

3.6 Opleiding van gebruikers

In artikel 25 van de voorgenomen verordening worden regels opgenomen ten aanzien van de opleiding voor personen die gewasbeschermingsmiddelen toe te passen. De voorgenomen verordening stelt dat een aan te wijzen bevoegde instantie de volgende opleidingen dient te geven:

- Basisopleiding en vervolgopleiding voor professionele gebruikers en distributeurs;
- Praktische opleiding voor professionele gebruikers over het gebruik van professioneel gebruikte toepassingsapparatuur;
- Uitvoerige opleiding voor adviseurs, met bijzondere nadruk op de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming.

De opleidingscertificaten moeten geregistreerd worden in een centraal elektronisch register.

3.6.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

In de huidige richtlijn zijn reeds eisen opgenomen aan de opleiding van adviseurs, distributeurs en professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen. Op basis van de huidige uitwerking van de voorgenomen verordening worden beperkte wijzigingen in de inhoud van de opleidingscertificaten verwacht. In de huidige Richtlijn, in Annex I, en in de voorgenomen verordening, in Annex III, zijn de onderwerpen opgenomen die moeten worden meegenomen in de opleiding. Deze onderwerpen zijn grotendeels vergelijkbaar hoewel deels anders geformuleerd. De voornaamste verschillen zijn:

- In de huidige richtlijn is het onderwerp 'Risico gebaseerde aanpak waarbij rekening wordt gehouden met de lokale afwateringsvariabelen zoals klimaat, soort bodem en gewas, en reliëf' opgenomen. Deze is niet opgenomen in de voorgenomen verordening.
- In de voorgenomen verordening twee extra onderwerpen opgenomen:
 - Het tot een minimum beperken of uitbannen van de toepassing van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen die schadelijk zijn voor in het water levende organismen, in de nabijheid van oppervlaktewater, grondwater of riolering.
 - De bescherming van het aquatisch milieu en de drinkwatervoorraden tegen de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen.

De extra in de voorgenomen verordening opgenomen onderdelen zijn hiermee veel specifiekere dan het extra onderdeel in de Richtlijn. In bijlage II is een nadere analyse opgenomen van de gevolgen van de voorgenomen verordening.

³⁰ Onder de voorwaarde dat de overgangstermijn niet korter is dan de periodieke keuringsfrequentie van 3 jaar.

De verplichting om opleidingscertificaten ook elektronisch te registreren is nieuw.

3.6.2 Betrokken doelgroepen

Deze verplichting gaat gelden voor professionele gebruikers en adviseurs. Bureau Erkenningen is verantwoordelijk voor het uitgeven van de opleidingscertificaten. Bij de uitvoering van de opleidingen zijn met name kennisaanbieders betrokken.

Daarnaast heeft de verandering ook impact op exameninstellingen omdat hun examens moeten aansluiten bij de terminologie en inhoud van de voorgenomen verordening. Zowel de huidige Richtlijn als de voorgenomen verordening spreken beide niet van een examen. Door de directe werking van de voorgenomen verordening zou hierdoor de huidige Nederlandse situatie mogelijk kunnen veranderen. In lid 7 is opgenomen dat het opleidingscertificaat alleen mag worden afgegeven indien kan worden aangetoond dat opleiding met goed gevolg is voltooid. In de huidige Nederlandse situatie is dit ingevuld door het examen. Op basis van deze uitwerking van de voorgenomen verordening wordt aangenomen dat de huidige Nederlandse situatie kan blijven bestaan.

3.6.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

We verwachten op basis van het onderzoek de volgende effecten:

- De inhoudelijke eisen aan de opleiding, zie 3.6.1., verschillen enigszins met de huidige eisen op basis van de richtlijn. De geïnterviewde partijen, Bureau Erkenningen, kennisaanbieders en exameninstellingen geven aan dat deze verschillen echter niet zullen leiden tot significante kosten. De huidige inhoudelijke invulling van de opleiding sluit al grotendeels aan bij de uitwerking zoals opgenomen in de Annex III van de voorgenomen verordening. Eventuele kosten voor specifieke aanpassingen worden door de respondenten geacht in lijn te zijn met de jaarlijkse kosten die zij toch al hebben om de inhoud van de opleiding up-to-date te houden.
- Voor professionele gebruikers, producenten en distributeurs wordt de geldigheidsduur van het certificaat aangepast van 5 naar 10 jaar. Voor adviseurs blijft het 5 jaar. Dit zorgt voor eenmalige administratieve lasten voor Bureau Erkenningen, kennisaanbieders en exameninstellingen om de opleidingen aan te passen. Voor de gebruikers is het een reductie omdat zij minder vaak het certificaat hoeven te vernieuwen. Door de verlenging van de geldigheidsduur van het opleidingscertificaat is een deel van de respondenten van mening dat dit een risico op weggezakte kennis geeft en daardoor een grote kans op eventuele ongevallen.
- De voorgenomen verordening verandert de term 'bewijs van vakbekwaamheid' in 'opleidingscertificaat', de inhoud blijft hetzelfde. De verandering van de term zorgt voor eenmalige administratieve lasten voor Bureau Erkenningen, kennisaanbieders en exameninstellingen. Een overgangstermijn kan de lasten hiervan verlagen.

3.7 Elektronische registratie

Lidstaten wijzen op basis van artikel 16 van de voorgenomen verordening een of meer bevoegde instanties aan om een of meer elektronische registers voor geïntegreerde gewasbescherming en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op te zetten en bij te houden. Professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen dienen in dit register gegevens bij te houden over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en geïntegreerd gewasbescherming (IPM). Zij moeten hierin bijhouden:

- elke preventieve maatregel of interventie en de redenen hiervoor
- naam van adviseur, datum en inhoud van het ontvangen advies

- elke toepassing van een gewasbeschermingsmiddel³¹.

Daarnaast moet een instantie worden aangewezen die het elektronisch register opzet. Dit mogen overigens ook meerdere registers zijn. Deze bevoegde instantie ontvangt ook jaarlijks de gegevens van de professionele gebruikers en gebruikt deze voor een anonieme analyse van het gebruik en deelt deze met het ministerie.

3.7.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

In de huidige situatie zijn professionele gebruikers verplicht om gegevens bij te houden op basis van Verordening (1107/2009) betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen. Zij dienen bij te houden welke gewasbeschermingsmiddelen zij gebruiken, met de naam van het middel, het tijdstip en dosis van de toepassing, alsook het gebied en het gewas waarop het gewasbeschermingsmiddel werd gebruikt. Hier zijn echter geen vormvereisten aan verbonden. Het mag bijvoorbeeld ook in een notitieboekje. Inmiddels heeft de EU ingestemd met de verplichting dat deze gegevens vanaf 1 januari 2026 digitaal worden bijgehouden op het bedrijf.

In Nederland hebben agrarische telers, met uitzondering van de biologische landbouw, al de verplichting om tijdens de teelt een gewasbeschermingsmonitor bij te houden om verschillende aspecten van de toepassing van IPM te registreren. Hier zijn nu geen vormvereisten aan verbonden. Het huidige Nederlandse beleid is om de gewasbeschermingsmonitor te digitaliseren. Dit beleid staat nog in de startblokken, voor de registratie is nog geen ICT infrastructuur gecreëerd. De implementatie is voorzien per 1 januari 2024. Dit betekent dat de voorgenomen verordening geen impact gaat hebben omdat het digitaal registeren al eerder wordt ingevoerd door nationaal beleid.

3.7.2 Betrokken doelgroepen

De verplichting uit de voorgenomen verordening voor het elektronisch registeren betreft alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen. In de uitvoering kan dit ook mogelijke effecten geven voor de NVWA die, afhankelijk van de eisen en toegankelijkheid van de registraties, het toezicht hierop kan aanpassen. Daarnaast zal er een instantie zijn die de elektronische registers beheert en jaarlijks een samenvatting en analyse uitvoert van door professionele gebruikers verzamelde gegevens in het elektronisch registratie systeem. De gegevens, die worden geanonimiseerd, worden vergeleken met monitoringgegevens over milieu, grondwater en waterkwaliteit.

3.7.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

Digitale registratie van geïntegreerde gewasbescherming is nieuw, maar op basis van de voornemens van zowel de EU als de Nederlandse overheid zullen digitale registers ook zonder de voorgenomen verordening verplicht worden. Op basis van de huidige EU-regels zou dit gaan gelden voor alle professionele gebruikers, maar is de hoeveelheid gegevens in de voorgenomen verordening wel uitgebreider. De Nederlandse gewasbeschermingsmonitor geldt niet voor biologische telers. Zij vallen wel onder de verplichting uit de voorgenomen verordening. Daarnaast geldt dat landbouwbedrijven die zijn aangesloten bij een keurmerk, zoals GLOBALG.A.P., op basis daarvan verplicht zijn om deze (en meer) gegevens digitaal bij te houden en beschikbaar te stellen voor de audit die bij deze keurmerken of certificeringen horen. Indien met het elektronisch register hierbij wordt aangesloten, wordt voorkomen dat deze bedrijven gegevens dubbel moeten invoeren en mogelijk extra kosten en lasten hebben voor een tweede register. Voorwaarde is wel dat zij via deze bestaande systemen ook gegevens moeten kunnen aanleveren aan de bevoegde instantie die de jaarlijkse analyse moet doen.

³¹ Inclusief toepassingen vanuit de lucht, maar deze techniek is in Nederland verboden.

Het is niet bekend hoeveel professionele gebruikers er zijn in Nederland die zijn aangesloten bij keurmerken en dus al gegevens elektronisch bijhouden. Dit aantal groeit en keurmerken worden ook steeds meer wordt gevraagd door andere partijen in de keten van producten tot eindafnemer. Voorbeelden hiervan zijn de keurmerken die worden gehanteerd door de verschillende supermarkten, maar ook in de sierteelt zijn keurmerken die aandacht besteden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Omdat de keurmerken geen wettelijke verplichtingen zijn, vallen de kosten die hieraan zijn verbinden buiten de definitie van de regeldruk. Telers krijgen hierdoor te maken met aanvullende verplichtingen en daarmee regeldruk, hoewel zij in de praktijk hiervan mogelijk minder last ervaren omdat zij dit al uitvoeren. Op basis hiervan nemen we aan dat een groot deel van de professionele gebruikers nog geen elektronisch systeem gebruiken waarmee ze al direct kunnen voldoen aan de voorgenomen verordening. Zij zullen wekelijks gemiddeld enkele uren, tussen de 1 en 5 uur, bezig zijn met het verwerken van de benodigde gegevens. Bij de inschatting van de tijdsbesteding gaan we al wel uit van de nu geldende verplichting om de gewasbeschermingsmonitor bij te houden. Hierin dient ook al een deel van de in de voorgenomen verordening gevraagde gegevens te worden bijgehouden. Daarnaast kan de voorgenomen verplicht wel structureel extra tijd kosten doordat informatie uitgebreider moet worden ingevuld.

De huidige verplichting is nog vormvrij. De overgang van vormvrij naar een verplicht elektronisch register zorgt voor een extra eenmalige tijdsinvestering voor het kennismaken met en implementeren van het systeem.

Naast de kosten voor bedrijven krijgt ook de overheid eenmalige kosten voor de ontwikkeling van het register en structurele kosten voor de jaarlijkse anonieme analyse van de gegevens in het register.

3.8 Opstellen gewasspecifieke regels

In artikel 15 van de voorgenomen verordening is opgenomen dat lidstaten op basis van gewasbeschermingsmiddelen uit de geïntegreerde gewasbescherming landbouwkundige eisen vaststellen voor specifieke gewassen. Dit is bedoeld om te borgen dat chemische gewasbeschermingsmiddelen echt alleen nog worden ingezet als andere niet-chemische middelen, maatregelen en methoden niet (meer) voldoende effectief zijn en wanneer een drempelwaarde voor interventie is bereikt. Hierbij moeten de beginselen worden gehanteerd van geïntegreerde gewasbescherming, zoals opgenomen in artikel 13 van de voorgenomen verordening.

Daarnaast moet een instantie worden aangewezen die borgt dat de gewasspecifieke regels in wetenschappelijke zin kloppen. Elk jaar moeten de regels worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld om te kunnen blijven voldoen aan de actuele situatie.

3.8.1 Aansluiting huidig beleid en regelgeving

Nederland kent op dit moment nog geen specifiek beleid waarin regels moeten worden opgesteld ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen die gewasspecifiek zijn.

3.8.2 Betrokken doelgroepen

De verplichting is aan de 'lidstaat'. Omdat dit het opstellen en evalueren van regels betreft zal dit in eerste instantie een verplichting zijn voor het ministerie van LNV. De specifieke kennis die nodig is om gewasspecifieke regels op te kunnen stellen is echter binnen het ministerie of bij andere overheidsorganisaties niet (meer) aanwezig maar aanwezig bij Nederlandse wetenschappelijke instellingen. Naar verwachting zal deze kennis bij het ministerie of een andere organisatie worden opgebouwd.

Daarnaast is nog een instantie nodig die een wetenschappelijke toetsing kan uitvoeren van de voorgenomen gewasspecifieke regels.

3.8.3 Wat is er nieuw en gaat effecten geven

Deze verplichting is nieuw en kent ook geen relatie met al bestaande verplichtingen. De maatregel zal moeten gaan gelden voor 90% van het landbouwareaal. Voor Nederland betekent dit dat in ieder geval voor alle grote teelten gewasspecifieke regels moeten worden opgesteld³². Dit betreft bijvoorbeeld mais, suikerbieten en aardappelen. Vanwege de grote diversiteit aan teelten in Nederland zullen echter ook enkele kleinere teelten moeten worden meegenomen om tot 90% van het landbouwareaal te komen.

Naar schatting zal het een investering van minimaal 5 tot 10 fte kosten om deze kennis op te bouwen en in te zetten om te komen tot gewasspecifieke regels. Uitgaande een inzet op schaal 11, komende kosten in totaal op € 0,6 miljoen tot € 1,2 miljoen per jaar³³. Daarnaast is er 0,5 fte nodig voor publieke consultatie en om de gewasspecifieke regels te verankeren in regelgeving. Uitgaande van inzet op schaal 11, zorgt dit voor € 60.000 extra³⁴ kosten.

Bij welke organisatie deze investering terecht gaat komen is nog onduidelijk. Hiervoor zijn op basis van het onderzoek de volgende opties:

- Het ministerie van LNV. Zij verzorgen het wetgevingstraject en leggen daarmee de regels vast. Het borgen van dergelijke specifieke inhoudelijke kennis bij het ministerie is echter niet (meer) gebruikelijk.
- De NVWA. Zij voeren nu het toezicht³⁵ uit en hebben hierdoor ook enige inhoudelijke kennis. Het zal echter voor hen ook een duidelijke uitbreiding van hun taak betekenen. Daarnaast vraagt de NVWA zich af of hiermee het opstellen van en het toezicht op de regels niet te dicht op elkaar komen te zitten. Om dit vast te stellen zal een toets op naleefbaarheid en handhaafbaarheid moeten worden uitgevoerd.
- Externe inhuur. Het is ook mogelijk om de kennis extern in te huren. Dit zal de kosten doen stijgen en geeft ook minder borging van de kennis.

Het toepassen van gewasspecifieke regels zal ook invloed hebben op de land- en tuinbouwbedrijven. Enerzijds kost het kennismaken van nieuwe gewasspecifieke regels jaarlijks tijd en anderzijds kost het toepassen van de verplichte IPM-regels extra tijd. Voor de overheid zullen de lasten verder worden verhoogd doordat de voorgenomen verordening voorschrijft dat gewasspecifieke regels jaarlijks geactualiseerd moeten worden.

Voor zowel de kosten van de overheid als de land- en tuinbouwbedrijven geldt dat deze sterk afhankelijk zijn van de uiteindelijke uitwerking van deze verplichting. Moet voor elk apart gewas regelgeving worden opgesteld of kan worden gewerkt met gewasgroepen met vergelijkbare eigenschappen? Hoe gedetailleerd dient de uitwerking te zijn van de eisen aan geïntegreerde gewasbescherming voor die gewassen? Hoe wordt bepaald wanneer niet-chemische methoden echt niet meer werken en chemische middelen mogen toegepast? In hoeverre kan worden aangesloten bij de huidige principes van IPM?

Voor de verplichte wetenschappelijke toetsing in Nederland zal een organisatie moeten worden aangewezen met voldoende inhoudelijke kennis. Een mogelijke kandidaat hiervoor is de Universiteit van Wageningen.

³² Kamerstuk 21501-32 nr. 1497.

³³ 5 fte * schaal 11 tot 10 fte * schaal 11 (inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023)

³⁴ 0,5 fte * schaal 11 (inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023)

³⁵ Samen met de waterschappen

4 Kwantificering van de gevolgen overheden en bedrijven

4.1 Overheden

4.1.1 Ministeries

Bij de uitvoering van de regelgeving rondom gewasbeschermingsmiddelen zijn vier ministeries betrokken. Dit betreft het ministerie van LNV, IenW, VWS en SZW.

Ministerie van LNV

Het ministerie van LNV is de hoofdverantwoordelijke van dit domein en verantwoordelijk voor de vertaling van de maatregelen uit de voorgenomen verordening naar de Nederlandse situatie en regelgeving. Het ministerie van LNV vertegenwoordigt Nederland in Brussel bij de onderhandelingen over de voorgenomen verordening.

Alle verplichtingen die de voorgenomen verordening op kan gaan leggen aan de 'lidstaat' zullen in eerste instantie door het ministerie van LNV moeten worden uitgevoerd. Zou kunnen deze taken eventueel ook beleggen bij andere organisaties.

Ministerie van IenW

Het ministerie van IenW heeft op basis van de Wgb, de Waterwet³⁶, de Kader Richtlijn water en de EU Drinkwaterrichtlijn een rol ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen. Het betreft hier met name de bescherming van grond- en oppervlaktewater en het voorkomen dat (restanten van) gewasbeschermingsmiddelen de waterkwaliteit te veel verslechteren. Hiermee kunnen risico's ontstaan voor gezondheid van waterorganismen en in deze rol kijkt het IenW naar het professionele gebruik van middelen zowel binnen als buiten de landbouw en bij particulier gebruik. IenW voert ook controles uit bij zuiveringsinstallaties om te zien of de zuiveringsdoelstellingen worden behaald³⁷. Vanuit deze verantwoordelijkheden is IenW ook direct betrokken bij de totstandkoming van Nationale en Europese regelgeving en staat zij het ministerie van LNV bij. Dit betekent concreet het bijwonen van de werkgroepen om de voorstellen van de EC en de reactie hierop te bespreken, zodat het kabinet hierover kan besluiten.

Ministerie van SZW

Het ministerie van SZW is betrokken vanwege de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor toepassers. Het is belangrijk dat gebruikers weten hoe zij gewasbeschermingsmiddelen moeten gebruiken en dat hierbij de juiste voorzorgsmaatregelen worden gehanteerd. Het ministerie is verantwoordelijk voor regels omtrent het veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen en het toezicht op het veilig toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.

Ministerie van VWS

Voor het ministerie van VWS is de invloed van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de voedselveiligheid belangrijk. Voedsel moet veilig blijven en daarom moeten gewasbeschermingsmiddelen geen residu achter laten op voedsel. VWS is verantwoordelijk voor de regelgeving en toezicht ten aanzien van voedselveiligheid.

³⁶ Uitwerking van de voorschriften is in het Activiteitenbesluit. Na invoering van de Omgevingswet: het Besluit activiteiten leefomgeving.

³⁷ Tenminste 95% van het afvalwater in glastuinbouw moet gezuiverd worden.

Tabel 1. Effecten voor ministeries

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vertaling Europese reductiedoelen naar nationale reductiedoelen en het aanpassen van het bestaande nationaal actieplan naar de eisen van de voorgenomen verordening. Dit kan deels worden ingevuld met de huidige overlegstructuren. In hoeverre aanvullende inzet nodig is, is afhankelijk van de uiteindelijke uitwerking van de voorgenomen verordening. <p>Het ministerie van LNV verwacht 0,25 tot 0,5 fte extra nodig te hebben om aan te kunnen sluiten bij de eisen vanuit de Verordening. Dit geeft tussen de € 33.075 en € 66.150 aan kosten³⁸.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Eenmalig een extra evaluatiemoment. Dit vergt circa 0,5 fte van het ministerie van LNV. Dit geeft een kostenpost van € 66.150³⁹. ▪ Eerste rapportagemoment kost meer tijd en is daarom meegenomen als eenmalige kostenpost van € 58.650⁴⁰ voor LNV. <p>Structurele lasten: Jaarlijks rapporteren over de voortgang aan de EC. Dit vergt na het eerste jaar 0,25 fte per jaar. Dit geeft een structurele kostenpost van € 29.325⁴¹ per jaar voor het ministerie van LNV. Deze kosten zijn inclusief de hiervoor benodigde (tussentijdse) monitoring en verslaglegging van de voortgang van de voorgenomen verordening.</p>
Algemeen verbod in specifieke gebieden	<p>Eenmalige lasten: Definiëren en aanwijzen van gevoelige gebieden. De hiervoor benodigde tijdsinzet is afhankelijk van hoe duidelijk de eisen worden opgenomen in de voorgenomen verordening. De daadwerkelijke grenzen moeten de ministeries juridisch vastleggen. Dit kan echter veel discussies en vertraging geven indien hier interpretatieruimte ontstaat. Zeker met de bedrijven die binnen deze gebieden actief zijn. Hierdoor is ook nog geen invulling te geven aan benodigde tijdsinzet.</p> <p>Structurele lasten: Monitoring en toezicht op de naleving van het verbod. Ook dit punt is sterk afhankelijk van de invulling van de voorgenomen verordening. Overigens is het mogelijk dat hier ook een rol is weggelegd voor decentrale overheden.</p>
Elektronische registers	<p>Eenmalige lasten: Het ministerie van LNV is verantwoordelijk voor het (laten) inrichten van een elektronisch register waarin professionele gebruikers de gegevens van hun geïntegreerde gewasbeschermingsmiddelen moeten gaan bijhouden.</p> <p>Er zijn nu nog geen inschattingen van de te verwachten kosten voor het register. Op basis van eerdere onderzoeken⁴² naar de kosten van de bouw van elektronische registers voor de Rijksoverheid blijkt dat de</p>

³⁸ 0,25 tot 0,5 fte * € 132.300 (schaal 12 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (bron: interview LNV)

³⁹ 0,5 fte * € 132.300 (schaal 12 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (bron interview: LNV)

⁴⁰ 0,5 fte * € 117.300 (schaal 11 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (bron interview: LNV)

⁴¹ 0,25 fte * € 117.300 (schaal 12 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (bron interview: LNV)

⁴² 'Waarschuwingsregister Zorg en Welzijn', 'Businesscase landelijke voorziening WOZ', 'Verkenning permanent register onzelfstandige eenheden', 'Regeldruktoets landelijk implantatenregister', 'Regeldruk digitale inkomenstoets' allen uitgevoerd door Sira Consulting in de periode 2007 tot 2023.

	<p>kosten zeer uiteen kunnen lopen afhankelijk van de inhoud en de functionaliteiten van het register. We schatten deze kosten voor de bouw van het register op tussen de € 400.000 en € 800.000.</p> <p>Structurele lasten: De structurele kosten bestaan uit beheer en onderhoud van het registratiesysteem en de jaarlijkse analyse. De daadwerkelijke kosten zijn afhankelijk van de functionaliteiten van het systeem. In navolging van de inschatting van de beheer en onderhoudskosten van ICT-systemen worden deze structurele kosten ingeschat op 10% van de kosten voor de bouw en implementatie. Dit geeft een structurele kostenpost voor de Rijksoverheid van € 40.000 tot € 80.000 per jaar.</p> <p>Noot bij de kosten: Omdat het inrichten van een elektronisch register voor het bijhouden van de gegevens aangaande gewasbeschermingsmiddelen en IPM al het huidige Nederlandse beleid is, kunnen deze kosten mogelijk niet aan de voorgenomen verordening worden toegerekend. Indien dit beleid voor de inwerkingtreding van de voorgenomen verordening is omgezet in concrete verplichtingen zijn deze kosten geen gevolg van de voorgenomen verordening.</p>
Gewasspecifieke regels	<p>Eenmalige lasten: Omdat Nederland deze kennis niet bij een overheidsinstantie heeft belegd vergt dit eenmalige inspanningen om dit te organiseren. Omdat de invulling nog bekend is, is hiervoor ook nog niet bepalen wat de eenmalige kosten hiervan zijn.</p> <p>Structurele lasten: Naar verwachting zal de invulling hiervan 5 tot 10 fte bedragen. Uitgaande van schaal 11 geeft dit een jaarlijkse kostenpost van € 586.000 tot € 1,2 miljoen⁴³. Waarschijnlijk worden deze kosten bij een andere (overheid) organisatie belegd, maar de financiering komt waarschijnlijk wel bij het ministerie van LNV terecht.</p> <p>Daarnaast is er 0,5 fte nodig voor publieke consultatie en de gewasspecifieke regels in de regelgeving te verankeren. Dit zorgt voor jaarlijkse kosten van € 60.000, uitgaande van schaal 11⁴⁴.</p>
Opstellen sanctieregels	<p>Eenmalige lasten: Artikel 38 van de voorgenomen verordening stelt dat de ministeries ook sanctiebeleid inrichten. Dit beleid is er al wel voor de bestaande verplichtingen, maar moet worden uitgebreid met de nieuwe verplichtingen die volgen uit de voorgenomen verordening. Het is nog onduidelijk wat deze sancties zullen inhouden. Zowel het ministerie van LNV als IenW zullen voor de onderdelen waar zij verantwoordelijk zijn, hiermee te maken krijgen. Zij doen dit in overleg met de betrokken toezichthouders. De ministeries kunnen nog geen inschatting geven van de benodigde tijdsinzet.</p> <p>Structurele lasten: De structurele kosten komen voornamelijk voort uit de uitvoering van het toezicht. Deze kosten liggen bij de toezichthouder.</p>

4.1.2 NVWA

De NVWA is een van de toezichthouders op het professionele gebruik, toelating en regels van gewasbeschermingsmiddelen. Specifiek houdt de NVWA-toezicht op de:

- productie, handel (inclusief import) en gebruik binnen en buiten de landbouw van gewasbeschermingsmiddelen

⁴³ 5 fte * € 117.300 tot 10 fte * € 117.300 (schaal 11 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (bron: Interview LNV)

⁴⁴ 0,5 fte * € 117.300 (schaal 11 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (bron: aanvullende gegevens LNV)

- regelgeving ten aanzien van het gebruik en de registratie van gewasbeschermingsmiddelen
- veiligheid van consumentenproducten in relatie tot gewasbeschermingsmiddelen

Nederlandse Arbeidsinspectie

Het toezicht op het veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen is een taak van de Nederlandse arbeidsinspectie. Hiertoe controleert zij de naleving van de regels ten aanzien van de arbeidsomstandigheden.

Tabel 2. Effecten NVWA

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten: De NVWA heeft een adviserende rol bij de uitwerking van de nationale reductiedoelen en het actieplan. Wanneer er nationale wet- en regelgeving wordt aangepast, zal de NVWA een zogenaamde Handhavings- en uitvoeringstoets (HUF-toets) uitvoeren. Dit geldt niet voor de direct werkende verplichtingen vanuit de Europese Verordening. Dit is een bestaande rol die hiermee niet direct leidt tot additionele inzet.</p> <p>Structurele lasten: De voornaamste structurele kostenpost voor de NVWA betreft het aanleveren van gegevens voor de periodieke evaluatie en het jaarlijkse voortgangsrapport. Dit zijn werkzaamheden die nu al worden uitgevoerd of eenvoudig kunnen worden ingevuld, naar verwachting van de NVWA geeft dit dan ook geen additionele kosten.</p>
Algemeen verbod in specifieke gebieden	<p>Eenmalige lasten: Bij het vastleggen van de gevoelige gebieden in de regelgeving zal de NVWA hiervoor de HUF-toets uitvoeren. Dit valt onder de reguliere taken van de NVWA en zorgt daarmee niet voor additionele kosten.</p> <p>Structurele lasten: Waar toezicht op de naleving van dit verbod terecht komt, is nog niet duidelijk. Dit verbod hangt ook samen met de verantwoordelijkheden van IenW waardoor ook andere toezichthouders in beeld komen. Vanwege het lokale karakter van het verbod, kan dit bijvoorbeeld ook de gemeente of de provincie zijn.</p>
Elektronische registers	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: De beschikbaarheid van elektronische registers is voor de NVWA een kans om het toezicht efficiënter in te richten door toezichthoudende organisaties toegang tot het systeem te geven. Vooral als deze gegevens op afstand toegankelijk zijn. Het is echter niet duidelijk of deze mogelijkheid onderdeel wordt van de registers die de gebruikers bij moeten houden.</p>
Gewasspecifieke regels	<p>Eenmalige lasten: Wanneer er gewasspecifieke regels worden opgenomen in de regelgeving zal de NVWA hiervoor de HUF-toets uitvoeren. Dit valt onder de reguliere taken van de NVWA en zorgt daarmee niet voor additionele kosten.</p> <p>Structurele lasten: Het toezicht op de gewasspecifieke regels zal plaatsvinden bij de NVWA. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat dit mee kan worden genomen in het reguliere toezicht. Indien hier aanvullende kennis voor nodig is, of meer toezicht nodig is, dan zullen hier additionele kosten ontstaan.</p> <p>Het is mogelijk dat de NVWA wordt aangewezen als partijen om te ondersteunen bij het opstellen van deze regels. Dan zal moeten worden geïnvesteerd in 5 tot 10 fte om dit uit te voeren. Dit kan eventueel verhoogd worden de mate van detail van de regels en de omvang van gewassen. (zie ook bij ministeries)</p>

Opstellen sanctieregels	<p>Eenmalige lasten: De NVWA heeft een belangrijke rol in het samen met de ministeries opstellen van het sanctiebeleid. Het zal voor de NVWA dan ook extra inzet vergen om invulling te geven aan deze verplichting van de voorgenomen verordening. De omvang van deze extra inspanning is nog niet te bepalen.</p> <p>Structurele lasten: De NVWA zal aan de hand van deze sanctieregels toezicht gaan houden en waar nodig handhaven. Omdat niet duidelijk is hoe het sanctiebeleid eruit komt te zien, is ook nog niet duidelijk of dit zal leiden tot additionele kosten voor de NVWA.</p>
-------------------------	--

4.1.3 Waterschappen

De waterschappen zijn onder andere verantwoordelijk voor waterbeheer in Nederland. Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen richten zij zich met name op het verminderen en voorkomen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. Hiertoe voeren zij metingen uit van de waterkwaliteit en houden toezicht bij land- en tuinbouwbedrijven op de naleving van de voorschriften uit de wetgeving en de toelatingseisen van gewasbeschermingsmiddelen.

De voorgenomen verordening heeft geen directe gevolgen voor de taken en verantwoordelijkheden van de waterschappen. Wel kunnen de uitgangspunten van de voorgenomen verordening bijdragen aan het verminderen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen en zo positief bijdragen aan de waterkwaliteit. Zij staan hiermee dan ook positief tegenover het voorstel.

Op basis van het huidige voorstel wordt geen verandering in de (invulling van de) rol van RWS en de waterschappen verwacht in de verschillende onderdelen van de voorgenomen verordening en daarmee ook geen eenmalige of structurele effecten op de kosten.

4.1.4 Ctgb

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) beoordeelt volgens nationale en internationale afspraken en wetgeving of gewasbeschermingsmiddelen en biociden veilig zijn voor mens, dier en milieu en of de middelen werkzaam zijn. Op grond daarvan besluit het Ctgb of het middel in Nederland verkocht en gebruikt mag worden. Hierbij stellen zij ook eisen aan het gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld eisen zijn over op welke afstand van oppervlaktewater de middelen mogen worden gebruikt.

De voorgenomen verordening heeft geen invloed op het proces of de eisen aan de toelating van gewasbeschermingsmiddelen. Wel neemt het Ctgb deel aan de werkgroepen en heeft hiermee een adviserende rol. Het Ctgb ziet dit als hun taak en daarmee niet als verzwarend door de voorgenomen verordening. Ook zal de inhoudelijke taak voor de beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen niet veranderen.

Waar indirect een gevolg kan optreden betreft een mogelijke verschuiving in typen stoffen en middelen waarvoor een goedkeuring, respectievelijk toelating voor wordt aangevraagd. Door de voorgenomen verordening zou de vraag toe kunnen nemen naar niet-chemische gewasbeschermingsmiddelen maar ook naar meer verschillende niet-chemische middelen wanneer deze middelen een specifiekere werking hebben. Verschillende partijen hebben aangegeven dat sneller meer groene alternatieve middelen beschikbaar moeten komen ter vervanging van de chemische middelen om de doelstelling van vijftig procent reductie in 2030 te halen. Met de huidige doorlooptijd van de beoordelingen in de Europese Unie wordt dit lastig.

4.1.5 Bureau Erkenningen

Bureau Erkenningen zorgt voor het uitgeven van 'Bewijzen van Vakbekwaamheid' aan gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen. Op basis van een certificaat behaald bij een exameninstelling wordt het bewijs geleverd aan de gebruiker. De voorgenomen verordening spreekt echter over een opleidingscertificaat. De inhoudelijke verschillen tussen de richtlijn en de voorgenomen verordening zijn beperkt maar leiden volgens Bureau Erkenningen niet tot significante kosten.

Wel moet Bureau erkenningen de term aanpassen in overeenkomsten, marketing en op hun websites. Voor het aanpassen hiervan is een tijdinzet van één week ingeschat.

Mocht er geen overgangstermijn zijn en het bewijs van vakbekwaamheid per direct komt te vervallen en moet worden vervangen door een opleidingscertificaat, dan gaat dit de administratieve lasten verhogen. Alle gebruikers zouden dan in één keer een nieuwe aanvraag moeten doen wat zowel voor hen als voor het Bureau Erkenningen een piek in de werkzaamheden oplevert. Daar staat tegenover dat het verlengen van de geldigheid van 5 naar 10 jaar het aantal aanvragen na deze eventuele piek zal doen dalen.

Om alle wijzigingen door te voeren is ook veel overleg nodig met de verschillende betrokken partijen. Veel van deze veranderingen zouden echter ook zonder de voorgenomen verordening plaats vinden en zijn daarmee niet hieraan toe te rekenen.

Tabel 3. Effecten voorgenomen verordening voor Bureau Erkenningen

Maatregel	Verwacht effect
Certificering toepassen	<p>Eenmalige lasten: De voorgenomen verordening zorgt voor eenmalige administratieve lasten. In de overeenkomsten, marketing, IT-systemen en website moeten de volgende punten worden aangepast:</p> <ul style="list-style-type: none">De term 'bewijs van vakbekwaamheid' wordt vervangen door 'opleidingscertificaat'.Voor professionele gebruikers, producenten en importeurs wordt de geldigheidsduur van het opleidingscertificaat verlengd van 5 naar 10 jaar. <p>Structurele lasten: Geen structurele kosten voorzien. Bureau Erkenningen geeft aan dat (tussentijdse) monitoring en verslaglegging van de voortgang van de voorgenomen verordening niet meer zal vergen dan de werkzaamheden op dit gebied in de huidige situatie.</p> <p>Kwantificering: Bureau Erkenningen verwacht voor de benodigde wijzigingen twee weken aan tijd te moeten besteden. Naar schatting geeft dit circa € 7.520⁴⁵ aan kosten.</p>

4.1.6 SKL

Stichting Kwaliteitseisen Landbouw (SKL) is een onafhankelijke keuringsinstelling. SKL organiseert periodieke keuringen voor diverse soorten apparatuur en machines die ingezet worden in de land- en tuinbouw. De keuringen van de machines vindt plaats bij 200 door SKL erkende keuringsstations.

Tabel 4. Effecten voorgenomen verordening voor SKL

Maatregel	Verwacht effect
-----------	-----------------

⁴⁵ 80 uur x € 94 per uur (schaal 9 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023) (bron: interview Bureau erkenningen)

<p>Keuring toepassingsapparatuur</p>	<p>Eenmalige lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De voorgenomen verordening verplicht dat toepassingsapparatuur is voorzien van uniek identificatienummer. Dit voorkomt dat techniek uit beeld raakt (en daarmee niet gekeurd wordt). Of hier eenmalige kosten uit voorkomen, is afhankelijk van de invulling van deze verplichting. Alleen indien wordt gekozen voor een systeem waarin fysieke identificatienummers op de machines moeten worden aangebracht, geeft dit aparte kosten. <p>Eenmalige lasten SKL: Uitbreiden van het huidige keuringsregistratiesysteem naar een machineregistratiesysteem. SKL geeft aan dat het huidige systeem een goede basis biedt en geen nieuw systeem hoeft te worden gebouwd. De eenmalige kosten voor het ombouwen schat SKL in op circa € 15.000⁴⁶. Indien een nieuw systeem nodig is, zal dit een veelvoud van deze kosten geven.</p> <p>Structurele lasten: Geen structurele lasten verwacht. SKL geeft aan dat (tussentijdse) monitoring en verslaglegging van de voortgang van de voorgenomen verordening niet meer zal vergen dan de werkzaamheden op dit gebied in de huidige situatie.</p> <p>Kwantificering: Indien wordt gekozen voor een systeem waarin fysieke identificatienummers op toepassingsapparatuur wordt aangebracht geeft dit een maximale kosten van € 78.750. Deze kosten zijn niet voor SKL maar voor de professionele gebruiker die zijn apparatuur laat keuren. Hierbij is uitgegaan van⁴⁷:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het aanbrengen van de plaatjes kost per keer circa € 26,25. – Het betreft naar schatting maximaal 3.000 apparaten.
--------------------------------------	--

4.1.7 RIVM

Het RIVM adviseert de overheid over volksgezondheid en een gezonde leefomgeving. Het RIVM levert daarbij kennis die nodig is om mens en milieu te beschermen tegen de schadelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen. Het RIVM is tevens op Europees en mondiaal niveau invloedrijk bij het ontwikkelen van methoden en modellen die worden gebruikt voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen tot de markt.

In het interview is het perspectief van het RIVM gevraagd over de risico's van gewasbeschermingsmiddelen en de rol van het RIVM hierin. De rol van het RIVM ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen neemt met de tijd langzaam af. Op dit moment heeft het RIVM nog een rol:

- Gezondheidsonderzoek buiten de landbouw, zoals in tuinen of op straat.
- Voedselveiligheid: risico voor consumenten bij gewassen.
- Monitoring en evaluatie.
- Risicobeoordelingsmethodieken voor gewasbeschermingsmiddelen.

Ten aanzien van het laatste punt heeft de voorgenomen verordening invloed op de taken van het RIVM. Zij zullen voor de jaarlijkse voortgangsrapportage gegevens moeten verzamelen, verwerken en rapporteren aan het ministerie⁴⁸.

⁴⁶ 160 uur x € 94 per uur (schaal 9 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023) (bron: interview SKL)

⁴⁷ Bron: interview SKL.

⁴⁸ Verordening (EU) 2021/2115, artikel 10

Tabel 5. Effecten voorgenomen verordening voor RIVM

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Gegevensverwerking voor de jaarlijkse voortgangsrapportage.</p> <p>Kwantificering: Het RIVM verwacht 0,25 fte nodig te hebben, ervan uitgaande dat zij de gegevens aangeleverd krijgen niet zelf op hoeven te halen. Dit geeft naar schatting een jaarlijkse kostenpost van € 26.575⁴⁹. Omdat het RIVM werkt in opdracht van de Rijksoverheid, belasten zij deze kosten door aan de Rijksoverheid. De uiteindelijke omvang van deze kosten hangen wel af van de concrete invulling van de scope van het nationaal actieprogramma.</p>

4.2 Bedrijven

4.2.1 Landbouwbedrijven

Voor een compleet overzicht zijn akkerbouw-, tuinbouw- en glastuinbouwbedrijven geïnterviewd. Alle akkerbouwbedrijven telen groente. De tuinbouw- en glastuinbouwbedrijven bestaan uit groente-, fruit- en bloem(bollen)telers. De landbouwbedrijven gebruiken gewasbeschermingsmiddelen en zullen op verschillende manieren effecten ondervinden van de voorgenomen verordening, zie hiervoor hoofdstuk 3. In onderstaande tabel zijn de effecten die specifiek betrekking hebben op de landbouwbedrijven per onderdeel kort samengevat en waar mogelijk gekwantificeerd.

Tabel 6. Effecten voorgenomen verordening voor landbouwbedrijven

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten: Investerings in het aanpassen van de werkwijze om minder chemische en gevaarlijke gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken.</p> <p>Structurele lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wanneer voldoende alternatieven beschikbaar zijn, zullen de structurele lasten als gevolg van de voorgenomen verordening neerkomen op het verschil in kosten van die alternatieven in gebruik en invloed op de opbrengst. Dit werkt door in de kostprijs van gewassen. ▪ Wanneer onvoldoende alternatieven beschikbaar zijn, komen de economische gevolgen neer op het verlies aan inkomsten voor de verminderde productie en het verdelen de vaste over minder gewasproductie. Deze effecten samen werken door in een verhoging van de kostprijs van gewassen. <p>Kwantificering: Deze veranderingen geven economische kosten en geen regeldruk.</p>

⁴⁹ 0,25 fte * € 106.300 (schaal 10 inclusief overhead, Handleiding Overheidstarieven 2023). (Bron: interview RIVM en aanvullende gegevens LNV)

Algemeen verbod in specifieke gebieden

Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.

Structurele lasten: Dit geeft geen directe regeldrukgevolgen maar het belemmert land- en tuinbouwbedrijven wel in de mate waarin zij gewasbeschermingsmiddelen mogen gebruiken. In situaties waarin het bedrijf volledig in een gevoelig gebied ligt, kunnen geen gewasbeschermingsmiddelen meer worden gebruikt.

Er is nog geen duidelijkheid over het aandeel van de landbouw dat in gevoelige gebieden ligt op basis van de voorgenomen verordening. In antwoord op vragen van de Tweede Kamder⁵⁰ is aangegeven dat 0,96%⁵¹ van het landbouwareaal in een Natura2000-gebied ligt. Dit is geen complete vergelijking met de reikwijdte van het verbod uit de voorgenomen verordening maar geeft wel een indicatie van de mogelijke impact. In minimaal 0,96% zal waarschijnlijk geen landbouw meer plaats kunnen vinden. Uitgaande van een totale productiewaarde van € 14,1 miljard voor de plantaardige landbouw, geeft dit een kostenpost van minimaal € 137 miljoen per jaar voor de totale landbouw. Dit is een onderschatting omdat we hier alleen uitgaan van de getallen voor akkerbouw in Natura2000 gebieden. De voorgenomen verordening wijst meer gebieden aan als gevoelige gebieden.

Berekening verwachte gevolgen glastuinbouw

Glastuinbouwbedrijven verwachten dat zij niet onder het verbod vallen, omdat de kas een fysieke buffer is. De voorgenomen verordening maakt dit onderscheid echter niet. Indien glastuinbouw wel onder dit verbod valt, zal dit grote gevolgen hebben. Veel kassen staan namelijk dicht bij de slootrand.

Specifiek voor de glastuinbouw zijn gegevens bekend die kunnen worden gebruikt om inzicht te krijgen in de gevolgen voor deze sector. Voor de berekening is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van openbare gegevens.

De berekening is specifiek gemaakt voor de glastuinbouw omdat deze sector in de voorgenomen verordening te maken gaan krijgen met de bufferzones terwijl zij nu vaak zijn uitgesloten. Voor de glastuinbouw geeft dit daarmee een duidelijker beeld van de gevolgen.

- Gemiddelde kasgrootte: 2,85 ha⁵². Dit is 169 bij 169 meter. de gemiddelde kas kent minimaal 1 zijde aan een watergang⁵³, dat is een van de zijden van 169 meter. Gemiddeld staat een kas op 1 meter uit de bovenkant talud, daarmee wordt 2 meter teeltvrij. Per kas is dit dus 338 m².
- Standaardopbrengst per hectare (10.000m²): € 0,56⁵⁴.
- Inkomstenverlies als gevolg van het verbod is € 17.100 per bedrijf en € 61,5 miljoen per jaar in Nederland⁵⁵.

Voor een kwantificering van de verwachte gecombineerde gevolgen van het de reductiemaatregelen en het algemeen verbod in specifieke gebieden zie de tekst onder de tabel.

Ook voor open teelten zal het verbod rond oppervlaktewater leiden tot inkomstenverlies omdat de bufferstroken niet meer kunnen worden

⁵⁰ Kamerstuk Aanhansels van de Handelingen 491 Vergaderjaar 2021-2022.

⁵¹ 5.096 ha (akkerbouw) van het totaal landbouwareaal van 525.750 ha (akkerbouw) = 0,96%

⁵² Bron: CBS 2021: totaal areaal glastuinbouw (10.562.841 m²) gedeeld door aantal glastuinbouwbedrijven in Nederland (3.714)

⁵³ Uitgangspunt LTO.

⁵⁴ Bron: 'Glastuinbouw in cijfers', Wageningen Economic Research op basis van CBS.

⁵⁵ Kosten per bedrijf: € 0,56/1.000 m² * 338 m²/ 100 m² = € 16.568 per bedrijf. Totale kosten: € 16.568 * 3.714 (aantal bedrijven in Nederland, bron CBS) = € 61,5 miljoen per jaar.

	gebruikt. Het is echter niet mogelijk gebleken om hiervan een kwantitatieve inschatting te maken.
Jaarlijks raadplegen onafhankelijk adviseur	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Voor circa 22.500 bedrijven (CBS, 2022) komt elk jaar een adviseur lang tegen een tarief van € 125 per uur. Dit kost minimaal een ½ dag en maximaal twee dagen.</p> <p>Kwantificering: dit geeft een structurele kostenpost van minimaal € 11,3 miljoen en maximaal € 45 miljoen per jaar⁵⁶.</p>
Keuring toepassingsapparatuur	<p>Eenmalige lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toepassingsapparatuur: Het plaatsen van een plaatje met identificatienummers op toepassingsapparatuur die dat nog niet heeft, geeft eenmalige kosten. Aangenomen wordt dat dit gebeuren tijdens de keuring waardoor er geen aanvullende kosten nodig zijn om specifiek dit identificatienummer aan te brengen. Nieuwe apparatuur heeft al een identificatienummer. ▪ Opleiding/Vakbekwaamheid: Zolang er voor de nog geldende vakbekwaamheidscertificaten een overgangstermijn geldt, dan zijn er geen eenmalige kosten. <p>Structurele lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toepassingsapparatuur: De keuringsfrequentie van de toepassingsapparatuur vanuit de Richtlijn komt (sinds 2020) overeen met de voorgenomen verordening en ook de inhoudelijke eisen zijn gelijk. Dit zal geen verandering van de kosten geven. ▪ Opleiding/Vakbekwaamheid: Inhoudelijk worden er geen verschillen verwacht voor de opleidingen. Wel is de geldigheid van het certificaat verdubbeld van 5 naar 10 jaar. Of dit effect heeft op de kosten is met name afhankelijk van de hoeveelheid kennisbijeenkomsten die moeten worden gevolgd. Als die ook verdubbelen dan blijven de kosten gelijk. De verwachting is dat voor de voorgenomen verordening ook meer aandachtsgebieden belangrijk worden en daarmee ook meer kennisbijeenkomsten nodig gaan zijn. <p>Kwantificering:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toepassingsapparatuur: Of hier kosten voor ontstaan is afhankelijk van de keuze die wordt gemaakt voor de invulling van deze verplichting (zie ook paragraaf 4.1.6). ▪ Opleiding/Vakbekwaamheid: of er kosten ontstaan is afhankelijk van 1) Of er een overgangstermijn komt voor bestaande certificaten en 2) Hoe wordt omgegaan met het aantal kennisbijeenkomsten voor het opleidingscertificaat.
Elektronische registratie	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Het elektronisch moeten registreren is een nieuwe verplichting waardoor bedrijven enkele uren per week kwijt zijn aan het invullen van informatie over geïntegreerde gewasbeschermingsmiddelen in een register.</p>

⁵⁶ 4 uur (0,5 dag) * € 125 * 22.500 = € 11,3 miljoen tot 16 uur (2 dagen) * € 125 * 22.500 = € 45 miljoen. (bron: CBS, en interviews huidig onderzoek)

	<p>Deze kosten kunnen in de praktijk worden beperkt door ook de registratie die voor keurmerken wordt bijgehouden als invulling van deze verplichting te accepteren. Ook bestaat er inmiddels toepassingsapparatuur die automatisch gegevens bijhoudt en deze mogelijk direct in het register kan opnemen.</p> <p>Kwantificering: Dit betreft 22.500 bedrijven die wekelijks 1 tot 5 uur bezig zijn met het verwerken van de gegevens. Uitgaande van een uurtarief van € 56 (Handboek meting regeldrukkosten⁵⁷) geeft dit een jaarlijkse kostenpost van € 66 tot € 328 miljoen.⁵⁸</p> <p>In de praktijk zullen bedrijven deze kosten maar beperkt merken als ze al voldoen aan deze verplichting op basis van de eisen aan de keurmerken waar zij bij zijn aangesloten. Indien deze registraties kunnen worden gebruikt, hebben zij waarschijnlijk geen of nauwelijks aanvullende kosten. Het is echter niet bekend hoeveel bedrijven dit betreft. Naar schatting is dit tussen de 15 en 30% van de landbouwbedrijven.</p> <p>Daarnaast kunnen deze kosten mogelijk niet direct aan de voorgenomen verordening worden toegerekend. Een elektronisch register voor deze gegevens is namelijk ook al onderdeel van het huidige Nederlandse beleid. Indien dit beleid voor de inwerkingtreding van de voorgenomen verordening is omgezet in concrete verplichtingen zijn deze kosten geen gevolg van de voorgenomen verordening.</p>
Opstellen gewasspecifieke regels	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: De gewasspecifieke regels kunnen ook verplichtingen geven aan de land- en tuinbouwbedrijven. Enerzijds voor het jaarlijks kennismaken van de (gewijzigde) regels en anderzijds de tijd voor het toepassen van de verplichte gewasspecifieke IPM-regels. De land- en tuinbouwbedrijven hebben hier zelf een inschatting van 100 uur per bedrijf per jaar voor gemaakt. Omdat deze waarde verder niet is onderbouwd, kunnen we de totale resulterende kosten (100 * uurtarief * aantal bedrijven) niet opnemen in de structurele gevolgen. De kosten van de uiteindelijke uitwerking hiervan zijn ook nog zeer onzeker zoals beschreven in paragraaf 3.8. Wel is duidelijk dat deze maatregel potentieel voor hoge kosten kan gaan zorgen.</p>

4.2.2 Overige professionele gebruikers

Tabel 7. Effecten voorgenomen verordening voor overige professionele gebruikers

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Er zijn de afgelopen jaren al veel acties uitgevoerd om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen bij de overige professionele gebruikers. Vanuit de verschillende respondenten komt de vraag of de reductiedoelen uit de voorgenomen verordening ook voor deze sectoren invloed gaan hebben. Indien ook voor deze sectoren nog verdere reducties worden verwacht, verwachten we de volgende effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wanneer voldoende niet-chemische middelen beschikbaar zijn, zullen de structurele lasten als gevolg van de voorgenomen verordening neerkomen op de meerkosten van het onderhoud van groenvoorzieningen en sportvelden. Meerkosten ten opzichte van de kosten van de huidige middelen.

	<ul style="list-style-type: none"> Wanneer er onvoldoende niet-chemische middelen beschikbaar zijn, komen de structurele lasten neer op het verlies aan inkomsten voor niet begaanbare sportvelden en golfbanen. Voor gemeentelijke groenvoorzieningen zouden meerkosten kunnen ontstaan om gemeentelijke voorzieningen veilig bereikbaar te houden via alternatieve methoden. Waar bereikbaarheid geen issue is heeft het eerder een esthetische invloed op de groenvoorzieningen. <p>Kwantificering: Deze effecten zijn niet kwantificeerbaar.</p>
Algemeen verbod in specifieke gebieden	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Dit geeft geen directe regeldrukgevolgen maar het belemmert wel in de mate waarin men gewasbeschermingsmiddelen mag gebruiken. In situaties waarin de organisatie volledig in een gevoelig gebied ligt, kunnen überhaupt geen gewasbeschermingsmiddelen meer worden gebruikt. Met name bij golfbanen, die regelmatig in deze gebieden liggen, kan dit grote gevolgen hebben.</p>
Jaarlijks raadplegen onafhankelijk adviseur	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Het jaarlijks raadplegen van een onafhankelijk adviseur.</p> <p>Kwantificering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sportvelden: € 125 per uur * 2 uur per sportveld * 1 keer per jaar * 2.500 (aantal sportverenigingen met een eigen terrein) = € 625.000 per jaar. Dit wordt gezien als een minimum. Verenigingen met meerdere sportvelden vergen waarschijnlijk meer tijd. Terreinen beheerd door gemeenten zijn meegenomen bij de gemeenten. Golfterreinen: € 2.000 - € 6.000 per jaar⁵⁹ * 250 golfbanen = € 500.000 tot € 1,5 miljoen per jaar. In de huidige situatie maken veel golfterreinen al gebruik van onafhankelijk adviseurs. Deze berekening is gebaseerd op die inzet. Gemeenten: € 125 /uur * 8 uur * 342 gemeenten = € 342.000 per jaar.
Keuring toepassingsapparatuur	<p>Eenmalige lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Toepassingsapparatuur: Of hier kosten voor ontstaan is afhankelijk van de keuze die wordt gemaakt voor de invulling van deze verplichting (zie ook paragraaf 4.1.6). Opleiding/Vakbekwaamheid: Zolang er voor de nog geldende vakbekwaamheids certificaten een overgangstermijn geldt, zijn er geen eenmalige kosten. <p>Structurele lasten:</p> <p>Opleiding/Vakbekwaamheid: aangenomen wordt dat de lagere kosten door de langere geldigheid in evenwicht zullen zijn met de toename van de kosten door de extra kennisbijeenkomsten (zie ook de beschrijving bij landbouwbedrijven).</p> <p>Kwantificering: Het aanbrengen van de plaatjes kost per apparaat circa € 26,25⁶⁰. De totale kosten hiervoor zijn opgenomen bij de</p>

⁵⁹ De adviseur komt meerdere keren per jaar langs. Afhankelijk van de omvang en complexiteit van de plaatselijke situatie is de tijdsinzet 16 tot 48 uur. Met het tarief van € 125 per uur (bron: interviews van dit onderzoek) geeft dit een jaarlijkse kosten van € 2.000 tot € 6.000.

⁶⁰ Uitgangspunt SKL.

	landbouwbedrijven omdat geen onderscheid bekend is van het aantal apparaten dat wordt ingezet bij de landbouw en bij de overige gebruikers.
Elektronische registratie	<p>Structurele lasten: Ook de overige professionele gebruikers zullen te maken krijgen met de verplichting om hun gegevens elektronisch bij te houden. Net als bij de landbouwbedrijven gaat hen dit extra regeldruk geven.</p> <p>Het betreft ruim 3.000 organisaties die wekelijks ongeveer 1 uur bezig zijn met het verwerken van de gegevens. Uitgaande van een uurtarief van € 56 (Handboek meting regeldrukkosten) geeft dit een jaarlijkse kostenpost van € 8,7 miljoen per jaar⁶¹.</p>

4.2.3 Leveranciers, importeurs en producenten van gewasbeschermingsmiddelen

Tabel 8. Effecten voorgenumen verordening voor importeurs en producenten

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten: Er worden geen eenmalige lasten verwacht voor bedrijven die biologische middelen produceren of importeren. Leveranciers, importeurs en producenten van chemische gewasbeschermingsmiddelen zullen hun productenportefeuille moeten aanpassen.</p> <p>Structurele lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bedrijven die merendeels laag-risico middelen verkopen zullen te maken krijgen met een grotere vraag naar producten en daarmee hogere inkomsten kunnen genereren. ▪ Bedrijven die merendeels chemische middelen verkopen krijgen te maken met minder vraag naar chemische producten, en zullen hogere kosten hebben door hun inkomstenverlies. <p>Deze effecten zijn wel mede afhankelijk van de mate waarin middelen tijdig worden toegelaten.</p> <p>Kwantificering: Op basis van het onderzoek zijn deze eenheden niet te kwantificeren.</p>
Jaarlijks bezoek onafhankelijk adviseur	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Wanneer er een harde scheiding tussen advisering en het leveren van producten komt, wordt een inkomstenverlies voor deze adviseurs verwacht. Dit wordt veroorzaakt door het niet meer kunnen aanbieden van de adviesdiensten en het verlies aan inkomsten uit producten die geadviseerd worden.</p> <p>Op basis van de huidige tekst in de voorgenumen verordening nemen we aan dat leveranciers naast de onafhankelijke adviseur mogelijk blijven adviseren. Hierdoor worden geen gevolgen verwacht.</p> <p>Kwantificering: N.v.t.</p>
Keuring toepassingsapparatuur	<p>Eenmalige lasten: Enkele leveranciers zijn ook kennisaanbieders voor professionele gebruikers, dit betekent dat er eenmalige administratieve lasten zijn. In de overeenkomsten, marketing, IT-systemen en website moeten de volgende punten worden aangepast:</p>

⁶¹ 1 uur * 52 weken * € 56 /uur * 3.000 organisaties = € 8.736.000

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De term 'bewijs van vakbekwaamheid' wordt vervangen door 'opleidingscertificaat'. ▪ Voor professionele gebruikers de geldigheidsduur voor het opleidingscertificaat, wordt verlengd van 5 naar 10 jaar. <p>Structurele lasten: Geen structurele lasten verwacht.</p> <p>Kwantificering: De benodigde tijdsinzet voor de eenmalige aanpassingen is beperkt.</p>
--	---

4.2.4 Adviseurs

In deze paragraaf beschrijven we de effecten voor de onafhankelijke adviseurs. De gevolgen voor de adviseurs die zijn verbonden aan de leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen zijn opgenomen in paragraaf 4.2.3 (Importeurs en producenten).

Tabel 9. Effecten voorgenomen verordening voor adviseurs

Maatregel	Verwacht effect
Nationale reductiedoelen en nationaal actieplan	<p>Eenmalige lasten: Geen eenmalige lasten verwacht.</p> <p>Structurele lasten: Adviseurs verwachten dat de landbouwsector meer begeleiding nodig gaat hebben bij het toepassen van laag-risico middelen. Dit zou een groei van de rol van de onafhankelijk adviseur kunnen betekenen en daarbij hogere structurele opbrengsten.</p> <p>Kwantificering: Dit effect is nog niet te kwantificeren.</p>
Jaarlijks bezoek onafhankelijk adviseur	<p>Eenmalige lasten: Voor onafhankelijk adviseurs bestaan de eenmalige lasten uit het verbreden van kennis over de laag-risico middelen en robuuste gewassen en de toepassing daarvan. Daarnaast zullen er ruim 70 nieuwe adviseurs moeten worden gecertificeerd.</p> <p>Structurele lasten: De opleidingseisen en termijn voor adviseurs veranderen niet. Daarom worden geen structurele lasten verwacht.</p>

4.3 Overige bevindingen

Level playing field EU

Door de voorgenomen verordening krijgen de Europese lidstaten te maken met nieuwe maatregelen ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Doordat deze eisen vanuit een voorgenomen verordening direct doorwerken zou dit moeten leiden tot een gelijk speelveld voor de bedrijven tussen de lidstaten. Zeker aangezien de voorgenomen verordening voor een belangrijk deel aansluit bij het beleid in Nederland.

De verwachting vanuit de bedrijven die in het onderzoek zijn betrokken, is echter dat de voorgenomen verordening de gelijkheid tussen de Europese lidstaten niet zal bevorderen tenzij de gelijkheid tussen lidstaten wordt geborgd op het gebied van beschikbare ontheffingen en handhaving op de naleving van de verplichtingen. De voorgenomen verordening heeft wel tot doel om hier meer level playing field te krijgen.

5 Gevolgen voor burgers

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de mogelijke effecten van de voorgenomen verordening voor burgers beschreven.

In de totstandkoming van de voorgenomen verordening zien we dat georganiseerde burgers een rol hebben gespeeld. Niet alleen overheden en natuurorganisaties dringen steeds vaker aan op een reductie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, veilig en duurzaam voedsel is ook een wens van burgers, zo blijkt uit onder meer twee Europese burgerinitiatieven.⁶² Het bereiken van veilige, duurzame, rechtvaardige, klimaatverantwoorde en betaalbare productie van voedsel, met inachtneming van de duurzaamheidsbeginselen, het milieu, het behoud van de biodiversiteit en de ecosystemen, waarbij de voedselzekerheid wordt gewaarborgd, is voor burgers belangrijk en behoort tot de 49 voorstellen die zijn opgenomen in het eindverslag van de Conferentie over de toekomst van Europa, dat op 9 mei 2022 is gepubliceerd.

5.2 Verordening en burgers

Een aantal onderdelen in de voorgenomen verordening kan burgers zowel positief als negatief beïnvloeden. Het gaat dan vooral om hun rol als consument en als gebruiker van gewasbeschermingsmiddelen voor in de tuin, kas of binnenshuis.

Als effect van het verminderde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verwacht het Nederlandse kabinet een positief effect op de welvaart, op het kwaliteit van leven voor huidige generaties en kapitaalvoorraden voor latere generaties.⁶³

Het voorstel kan volgens de commissie, naast het positieve effect van verbeterde milieu-kwaliteit en gezondheid, wel leiden tot financiële consequenties voor burgers, veroorzaakt door een hogere voedselprijs (o.a. door lagere opbrengsten en hogere productiekosten) en hogere kosten voor de aanschaf van gewasbeschermingsmiddelen.

Voor het particulier (niet-professioneel) gebruik geldt als uitgangspunt: geen gebruik van gewasbeschermingsmiddelen als alternatieven beschikbaar zijn. Om dat doel te bereiken wordt ingezet op gedragsbeïnvloeding. Een verbod vindt het kabinet minder geschikt, onder meer vanwege het risico dat particulieren overstappen naar het gebruik van niet-toegelaten producten die schadelijker kunnen zijn dan gewasbeschermingsmiddelen en voor andere doeleinden vrij verkrijgbaar zijn in bijvoorbeeld supermarkten.⁶⁴

Wat betreft de stijgende prijzen van voedsel ziet de commissie wel een gelijk speelveld tussen agrarische ondernemers en verschillende lidstaten ontstaan. Regels en voorschriften worden op dit moment uiteenlopend toegepast. Het samenhangend en uniform toepassen van regels en voorschriften leidt tot volgens de commissie tot minder marktverstoring voor professionele gebruikers van de verschillende lidstaten. De prijzen van import van voedsel/bloemen/planten uit de Europese Unie stijgen naar verwachting in gelijke mate mee met in Nederland geproduceerde producten, alleen de import buiten EU stijgt niet mee.

⁶² Voorstel verordening COM (2022)305

⁶³ Fiche Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen (15 juli 2022)

⁶⁴ Fiche Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen (15 juli 2022)

5.3 Beleid in context

5.3.1 GLB NSP

Het voorstel voor de Europese voorgenoemde verordening raakt aan een aantal doelstellingen die in ander beleid reeds zijn opgenomen, zoals het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid Nationaal Strategisch Plan (GLB NSP). In het GLB NSP staat bijvoorbeeld het 'verbeteren van de waterkwaliteit oppervlaktewater en grondwater, met name met betrekking tot het verminderen van emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de agrarische sector' genoemd en 'het streven naar de vermindering van de afhankelijkheid van chemische gewasbeschermingsmiddelen'.

Daarnaast wordt ook de kanttekening genoemd dat de prijs bij consumenten een belangrijk aankoopcriterium is en het huidige landbouwsysteem zorgt voor een continue druk om verkoopprijzen laag te houden. Dit heeft als gevolg dat boeren en tuinders vaak bodemprijzen in de markt moeten accepteren en hun positie in de keten snel onder druk staat.

De primaire productie is onderdeel van het GLB en het overeind houden van het inkomen van de boer is daarin een van de belangrijkste pijlers. In het GLB NSP wordt dan ook benadrukt dat het belangrijk is dat landbouwers een eerlijke prijs ontvangen voor producten die duurzaam zijn geproduceerd. Lidstaten kunnen daarom agrariërs financieel ondersteunen via het GLB voor een periode van 5 jaar, om te voorkomen dat de prijzen van voedsel stijgen.⁶⁵ Ook verwacht Nederland van ketenpartijen dat zij op korte termijn acties oppakken om verduurzaming op het boerenland financieel lonend te maken. Anders gezegd, het is beleid van de Europese Commissie om boeren een eerlijke en hogere prijs te betalen voor duurzaam geproduceerd voedsel. De Nederlandse overheid implementeert deze beleidslijn via het GLB.

5.3.2 Uitvoeringsprogramma toekomstvisie gewasbescherming 2030

In het uitvoeringsprogramma 'Toekomstvisie gewasbescherming 2030' (UP 2030) wordt in samenwerking met verschillende partijen richting gegeven aan de ambitie om in 2030 een duurzame productie met weerbare planten en teeltsystemen te realiseren. Dat wil zeggen dat ziekte en plagen minder kans krijgen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk kan worden voorkomen. Het uitvoeringsprogramma vertoont daarmee sterke gelijkenissen met het voorstel vanuit de Europese Commissie. Een belangrijk verschil is dat het uitvoeringsprogramma zich richt op reductie van emissies met als doel nagenoeg geen emissies meer van gewasbeschermingsmiddelen vanuit de open teelten. Het Europese voorstel gaat uit van reductie van het gebruik en dat leidt dan tot daling van emissies. Het gebruik van middelen is eenvoudiger te monitoren dan de emissies en geeft zo een goede indicator van de voortgang van het beleid.

In het UP2030 worden de wensen van consumenten op het terrein van duurzaamheid herkend en erkend. De detailhandel hoort deze signalen en de land- en tuinbouw kunnen daarop inspelen. In het UP2030 wordt geconstateerd dat de extra inspanningen en/of investeringen voor een meer duurzame productie op gespannen voet staan met de tot nu toe vooral prijsbewuste consument. Er wordt gesproken van een 'wisselwerking tussen agro-industrie, de retail en de consument om positieve sturing vanuit de keten te realiseren'. Als oplossingsrichting wordt in het UP2030 onder andere het verbeteren van zichtbaarheid van, en waardering voor, de agrarische ondernemer en zijn/haar inspanningen om goede en milieuvriendelijke producten te produceren genoemd. Hier is beleid van het ministerie en medewerking van ketenpartijen voor nodig.

⁶⁵ Reactie Nederlands kabinet op het voorstel.

5.3.3 Keurmerken en prijsafspraken

Uit meerdere gehouden interviews is het geluid gehoord dat de retail in Nederland veel inkoopkracht heeft en van boeren een lage prijs vraagt. Er zijn initiatieven om duurzame productie beter te beprijzen, waarbij een deel van de consumenten bereid is hiervoor te betalen. Maar voor grote groepen van consumenten blijft de prijs een belangrijk aankoopcriterium. Biologische producten kennen een hogere prijsstelling en hebben een kleinere markt. Keurmerken als PlanetProof en AH Beter voor Natuur & Boer zijn gericht op bovenwettelijke eisen, onder andere op het gebied van gewasbescherming.

De checklist AH beter voor Natuur & Boer is onderdeel van het internationale GLOBAL G.A.P., een initiatief van de Britse retail en Europese supermarkten.⁶⁶ Om beter in te spelen op de wens van consumenten voor veilig en gezond voedsel, met beperkte impact op milieu en dierenwelzijn, is een geharmoniseerd certificeringssysteem opgezet voor Good Agricultural Practice (G.A.P.). De checklist bevat beheerspunten voor sociale doelen zoals huisvesting van medewerkers, dierenwelzijn, natuur, nutriënten, water, energie en gewasbescherming. Er zijn 15 beheerspunten met bovenwettelijke eisen voor geïntegreerde gewasbescherming opgenomen. Enkele voorbeelden zijn:

- Op basis van registratie van gewasbeschermingsmiddelen in de afgelopen drie jaar, die jaarlijks wordt bijgewerkt, bepalen de 25% best scorende producten in een groep de richtwaarde voor alle producenten in de groep
- De producent dient jaarlijks, aan het begin van het teeltseizoen, een reductieplan in voor het gebruik van stoffen met hoog risico in bij de serviceprovider. Dit plan omvat een reductiepercentage voor de toegepaste stof met hoog risico
- Glyfosaat: het gebruik moet in 2025 zijn stopgezet⁶⁷
- De producent gebruikt minstens een keer per teelt niet-chemische onkruidbestrijding
- De producent past niet-chemische plaagbestrijding toe. Dit is verplicht voor een aantal teelten, waaronder bepaalde plagen bij fruit en vruchtgroenten

Deze keurmerken leiden volgens het CLM in de praktijk tot halvering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Producten kunnen met een iets hogere prijs in de markt worden gezet.

Het is wenselijk dat supermarkten marktbrede afspraken maken om ervoor te zorgen dat de meerprijs in gelijke mate wordt betaald en zo bij de primaire producenten terecht komt. Normaliter zijn prijsafspraken tussen supermarkten niet mogelijk vanwege de mededingingsregels. Echter supermarkten mogen van de Mededingingsautoriteit (NMa) voor duurzamere teelten prijsafspraken maken.

Daarnaast is in de interviews benoemd dat de consument en de retail moeten worden 'opgevoed' met het beeld dat een (ongevaarlijk) beestje in een gewas of een kleine beschadiging niet afdoet aan de smaak en kwaliteit van het product. Zo verwacht een teler van orchideeën dat, als gevolg van het verminderd verbruik van gewasbeschermingsmiddelen en minder warme kassen (door de energiecrisis) er kleine afwijkingen in de gewassen zullen ontstaan. De sector kan alleen vooruit als er in de keten nieuwe afspraken en standaarden met betrekking tot de kwaliteit worden gemaakt.

Daarnaast is in een van de interviews genoemd dat het onderscheid tussen voedsel en bloemen/planten belangrijk is. Bij voedsel speelt voor de consument mee dat dit ook positieve effecten op de eigen gezondheid kan hebben. Er zijn consumenten die geen risico willen lopen en residuen van gewasbeschermingsmiddelen op groenten en fruit

⁶⁶ Versie Checklist Nederlands v1.0 - Mar22

⁶⁷ Dit gaat verder dan het vigerende beleid. De toelating van glyfosaat wordt op dit moment herbeoordeeld door het CTGB.

willen vermijden door alleen biologische of PlanetProof gecertificeerde producten aan te schaffen. Daarvoor is een groep consumenten bereid een hogere prijs te betalen. Bij de aankoop van duurzame bloemen en planten blijken minder consumenten bereid een hogere prijs te betalen voor een natuurvriendelijkere kweekmethode. Tegelijkertijd blijkt dat juist bij planten uit de tuincentra nog bestrijdingsmiddelen voorkomen en dat deze negatieve effecten op insecten kunnen hebben.

5.4 Verwachte impact op burgers

Om de financiële impact van de voorgenomen verordening op burgers te kunnen bepalen, wordt een rekenkundige benadering gehanteerd. Deze berekening moet worden gezien als een benadering met een bepaalde bandbreedte. Om de impact niet te onderschatten, is bij de aannames uitgegaan van het maximale financiële effect. De opbouw van de berekening is als volgt:

- Omvang van voedsel in het consumptiepakket per inkomenscategorie
- Hoogte prijsstijging door de voorgenomen verordening
- Aandeel prijsverhoging dat de consument betaalt
- Effect op laagste inkomens

5.4.1 Wat is de omvang van voedsel in het consumptiepakket?

Uit data van het CBS blijkt dat voedsel 12,7% van het totale consumptiepakket uitmaakt in 2020. Dat is vergelijkbaar met uitgaven vervoer (11,2%), lager dan huisvesting (32,9%) en hoger dan recreatie/cultuur (8,6%). Het aandeel over de inkomenscategorieën (besteedbaar inkomen verdeeld over 10 decielen) is vrijwel constant. De bandbreedte is 12,0% - 13,2%.

Er is een lichte stijging waarneembaar ten opzichte van 2015, toen was het aandeel voedsel 11,0%, in plaats van 12,7%. De actuele stand is naar verwachting nog iets hoger omdat voedsel door schaarste (o.a. minder productie in Oekraïne) en hoge energieprijzen sterker zijn gestegen dan non-food producten.

Bij de echte minima kan het aandeel voedsel nog iets hoger zijn. De actuele voorbeeldberekeningen van het Nibud (dus na start oorlog Oekraïne) laten ook groepen met bijna 25% zien, bijvoorbeeld gezinnen in de bijstand, met of zonder kinderen.

5.4.2 Hoe hoog is de prijsstijging veroorzaakt door de voorgenomen verordening?

Er is een Quikscan uitgevoerd naar de meerkosten van het keurmerk 'On the way to PlanetProof' door het onderzoeksbureau CLM (2018).⁶⁸ Producten die dit keurmerk dragen zijn op een duurzame manier geproduceerd, doordat boeren, tuinders en andere bedrijven in hun productie rekening houden met energie en klimaat, een gezonde bodem, biodiversiteit etc.⁶⁹ De meerkosten van het PlanetProof keurmerk bedragen volgens CLM:

- Aardappel: € 0,0246/kg
- Appel: € 0,0221/kg
- Tomaat: € 0,0069/kg.

Deze prijsstijging is afgezet tegen een huiskamerprijs van de producten bij een supermarkt. Dan is de gemiddelde prijsstijging 0,88%.

⁶⁸ Erik van Hees e.a., Quikscan Meerprijs PlanetProof 2018, CLM, publicatienummer 984, mei 2019

⁶⁹ <https://www.planetproof.eu/over-het-keurmerk/>

Als we veronderstellen dat PlanetProof de bovengrens vormt van de meerkosten als gevolg van de voorgenomen verordening is dat echter een overschatting. PlanetProof zet namelijk in op meer doelen dan alleen het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, namelijk ook op natuur, nutriënten, water, energie en sociaal beleid. Voor alle drie de hierboven genoemde gewassen is naar inschatting gewasbescherming een belangrijke post. Daarnaast is de voorgenomen verordening niet de enige veroorzaker van hogere prijzen, maar is alleen dat deel dat boven het nationale beleid uit gaat. De aanname is dat PlanetProof de bovengrens is van wat de voorgenomen verordening aan meerkosten oplevert.

5.4.3 Wat is het aandeel van de prijsverhoging dat de consument betaalt?

Zoals ook geschetst in paragraaf 5.3 zijn enkele ketens van supermarkten belangrijk in het bepalen van de prijzen die aan boeren worden betaald en aan consumenten worden gevraagd. De inkoopmacht van de supermarkten is binnen deze keten relatief groot, waardoor de agrarische producenten weinig ruimte hebben om een grote financiële marge te behalen. Ook is er concurrentie van buiten de EU, zodat de agrariërs een relatief lage prijs voor hun producten krijgen. De inkomens van bepaalde groepen van agrariërs worden aangevuld met Europese inkomenssteun.

De detailhandel maakt relatief veel marge op voedsel als de inkooprijzen en verkoopprijzen worden vergeleken. Er is, zeker op de korte termijn, ruimte om een beperkt deel van de prijsstijging veroorzaakt door de voorgenomen verordening niet door te berekenen aan de consument, bijvoorbeeld door het bieden van inkomenssteun aan boeren. Op wat langere termijn komt de markt naar verwachting in een nieuw evenwicht en zal de prijsstijging volledig doorwerken in de consumentenprijs.

Voor de berekening van het maximale effect is uitgegaan van de aanname dat de meerkosten van de voorgenomen verordening volledig bij de consument komen te liggen. Dan is het resultaat als volgt:

- De prijzen van primaire producten als aardappels, appels en tomaten stijgen met 0,1% tot 1,3%. Dat is 0,88% gemiddeld.
- De prijsstijging van bewerkt voedsel zal naar verwachting lager zijn omdat het effect van de prijsstijging door de voorgenomen verordening wordt gedempt door gelijkblijvende kosten van de verwerking (arbeidskosten, kapitaalslasten en energie). Toch wordt in een 'worst case' de kostenstijging van de primaire producten volledig doorberekend in de bewerkte producten.

In de onderstaande tabel staat in de eerste kolom een uitsplitsing van verschillende typen huishoudens met een minimuminkomen. In de derde kolom 'uitgaven voeding' zijn de uitgaven in euro's opgenomen. In de vijfde kolom zijn de maximale meerkosten door de voorgenomen verordening opgenomen. Dit leidt tot een daling van het besteedbaar inkomen dat in de laatste twee kolommen is opgenomen.

Tabel 10. Inkomen, uitgaven aan voeding en schatting daling besteedbaar inkomen per type huishouden als gevolg van de voorgenomen verordening op basis meerprijs Planet Proof⁷⁰

Huishouden	Inkomen (inclusief voorlopige huurtoeslag)	uitgaven voeding	Percentage	Meerkosten	Nieuwe uitgaven	Daling besteedbaar inkomen	
	in €	in €	in %	in €	in €	in €	in %
Alleenstaande (bijstand)	1566,46	254	16,2%	2,23	256,23	-2,23	-0,1%
Paar (bijstand)	1857,98	462	24,9%	4,06	466,06	-4,06	-0,2%
Alleenstaande AOW	1807,05	253	14,0%	2,22	255,22	-2,22	-0,1%
Paar (AOW)	2471,86	460	18,6%	4,04	464,04	-4,04	-0,2%
Alleenstaande ouder 1 kind (8) (bijstand)	2174,73	356	16,4%	3,13	359,13	-3,13	-0,1%
Alleenstaande ouder 2 kinderen (8 & 13) (bijstand)	2502,48	445	17,8%	3,91	448,91	-3,91	-0,2%
Alleenstaande ouder 3 kinderen (11, 13 & 15) (bijstand)	2790,23	648	23,2%	5,69	653,69	-5,69	-0,2%
Paar 1 kind (8) (bijstand)	2490,73	469	18,8%	4,12	473,12	-4,12	-0,2%
Paar 2 kinderen (8 & 13) (bijstand)	2808,73	591	21,0%	5,19	596,19	-5,19	-0,2%
Paar 3 kinderen (11, 13 & 15) (bijstand)	3093,23	767	24,8%	6,74	773,74	-6,74	-0,2%

Op basis van een aantal aannamen, waarbij bewust de maximale impact is berekend, worden de effecten als volgt geschat:

- Voor de minima zou de prijsstijging per maand als gevolg van de voorgenomen verordening in orde van grootte kunnen liggen van € 2,25 voor alleenstaanden tot € 7 euro voor een gezin in de bijstand met drie oudere thuiswonende kinderen.
- De daling van het besteedbaar inkomen bedraagt dan ongeveer 0,1 tot 0,2%.

Deze berekening van het effect van de voorgenomen verordening is naar verwachting een overschatting omdat de volledige meerkosten van het voldoen aan de eisen van PlanetProof, de meerkosten bij bewerkte producten lager zijn en het nationale beleid ook tot meerkosten ten opzichte van de huidige situatie leidt.

5.5 Bevindingen

De consument heeft wensen op het gebied van duurzaamheid, maar in meerdere beleidsstukken en interviews wordt erkend dat deze wens op gespannen voet kan staan met de tot nu toe vooral prijsbewuste consument. Het Nederlandse landbouwbeleid is er namelijk op gericht om de boer een betere prijs te geven voor duurzame productie en dit door te berekenen aan de consument.

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft onderzoek laten doen naar de prijsstelling van gangbare en biologische producten.⁷¹ In deze Agro-Nutri Monitor 2022 staan de volgende conclusies:

- In 2018-2020 geldt dat de marktprijzen de meerkosten van biologische productie voor de meeste onderzochte producten vergoedden, maar niet voor melk.
- Voor de meeste producten is het aandeel van boeren en tuinders in de consumentenprijs voor de biologische producten hoger dan voor de gangbare producten.

⁷⁰ Bron: Nibud (kolom 2 en 3) en CLM (kolom 5), bewerking Ecorys.

⁷¹ Agro-Nutri Monitor 2022, Wageningen Economic Research, Michiel van Galen e.a. 2022

- De betalingsbereidheid van de consument voor duurzamere producten is laag. In de supermarkt of winkel, maken de consumenten een afweging tussen de waarde die het voedselproduct voor hen zelf heeft, de bijdrage die het product aan de verduurzaming levert, en de prijs die voor het product betaald moet worden.

Omdat veel consumenten niet bereid zijn een hogere prijs te betalen, dragen de verschillende partners in de keten, van teler tot supermarkt, (een deel van) de extra kosten voor duurzame productie.

De mogelijkheid voor Europese lidstaten om boeren de eerste 5 jaar te ondersteunen bij een duurzame transitie kan de kosten voor zowel boeren als consumenten de eerste jaren drukken. Een deel van de prijsstijging zal ook bij de consument worden doorberekend omdat de financiële steun vanuit het GLB aan agrariërs niet de omvang en duur heeft om volledige compensatie te bieden. Welk deel van de prijsstijging bij de consument beland is op dit moment nog lastig te bepalen.

De verwachting vanuit de commissie is dat de voorgenomen verordening leidt tot een gelijk speelveld tussen agrarische ondernemers en de lidstaten. Regels en voorschriften worden op dit moment uiteenlopend toegepast. De prijzen van import van voedsel – bloemen en planten uit EU-lidstaten stijgen naar verwachting mee met dezelfde producten van Nederlandse bodem. Producten van buiten de EU kunnen mogelijk relatief goedkoper worden aangeboden, afhankelijk van het beleid in die landen.

Als wordt gekeken naar de uitgavenpatronen van consumenten, is voedsel hierin de belangrijkste uitgave. Voedsel is de belangrijkste uitgave waar de voorgenomen verordening invloed op heeft.

Daarnaast gaat het om planten/bloemen en gewasbeschermingsmiddelen voor de tuin. De uitgaven hieraan zijn in het besteedbaar inkomen laag. Daarom is in dit onderzoek vooral naar voedsel gekeken.

Op basis van een aantal aannamen, waarbij bewust de maximale impact is gezocht, worden de effecten als volgt geschat:

- Voor de minima zou de prijsstijging per maand als gevolg van de voorgenomen verordening in de orde van grootte kunnen liggen van € 2,25 voor alleenstaanden tot € 7 euro voor een gezin in de bijstand met drie grote kinderen.
- De daling van het besteedbaar inkomen bedraagt dan van 0,1 tot 0,2%.

Deze berekening is naar verwachting een overschatting omdat de volledige meerkosten van het voldoen aan de eisen van PlanetProof zijn meegerekend. De meerkosten zijn daarnaast niet alleen aan de voorgenomen verordening toe te schrijven, maar ook aan nationaal beleid en zijn breder qua thematiek dan alleen gewasbescherming.

6 Conclusies

In de onderstaande tabellen is een samenvatting gegeven van de effecten zoals deze worden verwacht op basis van de voorgenen Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen. De effecten zijn verdeeld in eenmalige effecten, die door de invoering eenmalig moeten worden uitgevoerd, en structurele effecten die periodiek, meestal jaarlijks, terugkomen. Voor beide tabellen geldt dat de onderdelen met een asterisk, *, en cursief weergegeven waarden overeenkomen met huidige Nederlands beleid. Indien dit huidige beleid wordt omgezet in concrete verplichtingen voor de inwerkingtreding van de voorgenen verordening, dan zullen deze kosten niet meer specifiek aan de voorgenen verordening kunnen worden toegerekend.

Tabel 11. Samenvattende tabel eenmalige effecten voorgenen maatregelen (afgerond op duizendtallen)

Maatregel	Overheden	Bedrijven
Reductiedoel en actieplan	Minimaal: € 158.000 Maximaal: € 191.000	n.v.t.
Verbod gebieden	Kosten vastleggen gebieden	n.v.t.
Onafhankelijk adviseur	n.v.t.	n.v.t.
Keuring apparatuur	€ 15.000	€ 0 - € 79.000
Opleiding gebruikers	€ 8.000	Geen indien er voldoende overgangstermijn is
Elektronische registratie*	€ 400.000 tot € 800.000	n.v.t.
Gewasspecifieke regels	Inrichten van systeem	n.v.t.

Tabel 12. Samenvattende tabel structurele effecten voorgenen maatregelen (afgerond op duizendtallen)

Maatregel	Overheden	Bedrijven
Reductiedoel en actieplan	€ 82.000	Afhankelijk van alternatieven
Verbod gebieden	Extra monitoring en toezicht	Minimaal € 198,5 miljoen
Onafhankelijk adviseur*	n.v.t.	<i>Minimaal: € 13,3 miljoen</i> <i>Maximaal: € 47 miljoen</i>
Keuring apparatuur	n.v.t.	n.v.t.
Opleiding gebruikers	n.v.t.	Afhankelijk van de invulling kennisbijeenkomsten
Elektronische registratie*	€ 40.000 tot € 80.000 en de jaarlijkse analyse	<i>Minimaal: € 66 miljoen</i> <i>Maximaal: € 328 miljoen</i>
Gewasspecifieke regels	€ 0,7 - € 1,3 miljoen ⁷²	Kennisname en toepassing

⁷² Op basis van de nadere afstemming is aangegeven dat de uitwerking en jaarlijks bijhouden van de gewasspecifieke regels een veelvoud hiervan zou kunnen worden afhankelijk dan de uitwerking van de voorgenen verordening.

EU en Nederland streven gelijke doelen na maar de maatregelen kunnen toch significante effecten geven

Zowel de voorgenomen verordening als het huidige Nederlandse beleid en wetgeving staan voor het verminderen van de negatieve gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Een aantal van de maatregelen die zijn voorgesteld in de voorgenomen verordening geven voor de Nederlandse situatie echter significante kosten. Deze kosten ontstaan omdat de maatregelen uit de voorgenomen verordening niet overeenkomen met de huidige situatie in Nederland en op een aantal punten strenger zijn dan het huidige Nederlandse beleid en wetgeving.

Land- en tuinbouwbedrijven verwachten verlies aan opbrengst door de voorgenomen verordening

Voor land- en tuinbouwbedrijven is het grootste effect van de voorgenomen verordening dat hiermee omzetverlies optreedt. Door het verbod in gevoelige gebieden en bij oppervlaktewater is het verwachte omzetverlies € 198,5 miljoen per jaar. Dit is 1% van de totale opbrengst van de plantaardige landbouw. Deze impact wordt verwacht door het verbod op het gebruik binnen gevoelige gebieden en bij oppervlaktewater. Naar verwachting is het effect groter omdat niet alle gevoelige gebieden nu zijn te bepalen en het effect van het verbod bij oppervlaktewater bij open teelten niet is te kwantificeren. In Nederland treft dit veel land- en tuinbouwbedrijven, vooral door de aanwezigheid van oppervlaktewater en de gevoelige gebieden. In hoeverre omzetverlies ontstaat door de reductiedoelstelling zelf is voornamelijk afhankelijk van de tijdige beschikbaarheid van alternatieven.

Land- en tuinbouwbedrijven krijgen te maken met een stijging van de regeldruk

De voorgenomen verordening veroorzaakt ook meer regeldruk door de verplichting om gegevens elektronisch te registreren. Dit is nu nog vormvrij. Een deel van de telers registreert al wel elektronisch. Voor hen is het van belang dat de nieuwe registratie zo goed mogelijk aansluit bij de bestaande systemen om aanvullende kosten te voorkomen. Ook de verplichting om een onafhankelijke adviseur te raadplegen zorgt voor een toename van de regeldruk. Indien de huidige beleidsvoornemens worden uitgewerkt in een verplichting dan kan deze regeldruktoename niet meer direct aan de voorgenomen verordening worden toegerekend.

Gevolgen professionele gebruikers buiten de land- en tuinbouw lijken beperkt

De voorgenomen verordening zal voor professionele gebruikers buiten de land- en tuinbouw naar verwachting beperkte gevolgen hebben. Door het geldende verbod kunnen zij in de huidige situatie alleen op basis van ontheffingen gewasbeschermingsmiddelen inzetten. Waar mogelijk worden nu al zoveel mogelijk alternatieve methoden gebruikt.

Wel is het zo dat er mogelijke gevolgen kunnen ontstaan indien in het geheel geen gebruik meer mag worden gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen.

De Nederlandse overheid moet veel investeren om gewasspecifieke regels te kunnen opstellen

De voornaamste kosten voor de Nederlandse overheid worden verwacht door de verplichting om gewasspecifieke regels op te stellen. Omdat de Nederlandse overheid deze kennis niet gewasspecifiek beschikbaar heeft, vergt dit een investering en een structurele toename van de kosten. De inschatting van de kosten lopen erg uiteen en zijn afhankelijk van de het detailniveau waarop de regels moeten worden opgesteld en het uiteindelijk aantal teelten waarvoor gewasspecifieke maatregelen nodig zijn.

Burgers kunnen met iets hogere kosten voor voedsel te maken krijgen

Door de maatregelen zijn er iets hogere kosten voor de productie van voedsel. Daarnaast gaat het om hogere kosten voor planten, bloemen en gewasbeschermingsmiddelen voor de tuin. De geschatte uitgaven hieraan zijn in het besteedbaar inkomen laag. Bedrijven in de keten proberen de hogere kosten aan de consument door te berekenen. In de praktijk is bij veel consumenten weinig bereidheid om hogere prijzen te betalen en dragen de verschillende partners in de keten, van teler tot supermarkt, (een deel van) de extra kosten.

Uitgaande van de maximale impact schatten wij in dat burgers als gevolg van de voorgenomen verordening de volgende kosten kunnen verwachten:

- Voor de minima zou de prijsstijging per maand als gevolg van de voorgenomen verordening in de orde van grootte kunnen liggen van € 2,25 voor alleenstaanden tot € 7 euro voor een gezin in de bijstand met drie grote kinderen.
- De daling van het besteedbaar inkomen bedraagt dan van 0,1 tot 0,2%.

Dit is naar verwachting een overschatting omdat de volledige meerkosten van het voldoen aan de eisen van een keurmerk zijn meegerekend. De meerkosten zijn daarnaast niet alleen aan de voorgenomen verordening toe te schrijven, maar ook aan nationaal beleid en zijn breder qua thematiek dan alleen gewasbescherming. Het Nederlandse landbouwbeleid is er namelijk op gericht om de boer een betere prijs te geven voor duurzame productie en dit door te berekenen aan de consument.⁷³

⁷³ Nationaal Strategisch Plan GLB 2023-2027, SO3 Verbeteren van de positie van de landbouwers in de waardeketen

Bijlagen bij het rapport:

Impact assessment voorstel Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen

I	Werkwijze van het onderzoek	50
II	Analyse voorgenomen wijzigingen	52

I Werkwijze van het onderzoek

Vorbereiding

In de voorbereiding op het onderzoek is met de opdrachtgever, het ministerie van LNV, een startgesprek gevoerd om de inhoudelijke en procesmatige uitvoering van het onderzoek vast te stellen. Hierbij is besproken welke informatie beschikbaar was en met welke partijen interviews moeten worden uitgevoerd om de noodzakelijke gegevens te verzamelen. Daarnaast is een bijeenkomst bijgewoond van het ministerie van LNV waarin de voorgenomen verordening is toegelicht aan vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

Bureauonderzoek

In het bureauonderzoek zijn de beschikbare teksten van de voorgenomen verordening doorgenomen en vergeleken met de huidige richtlijn 2009/128/EC. Hiermee zijn de nieuwe en aangepaste maatregelen in kaart gebracht die de EU wil nemen om te komen tot meer duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Bij elke maatregel is beschreven welke gevolgen deze zou hebben voor bedrijven, overheden en burgers in Nederland. Voor deze uitwerking is gebruik gemaakt van onder andere het BNC-fiche van het ministerie van LNV. Dit overzicht is afgestemd met de opdrachtgever van het ministerie van LNV. Het betreft in ieder geval de volgende documenten:

- Voorstel voor Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen, COM (2022) 305 final)
- Richtlijn 2009/128/EC tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden
- Regulatory Scrutiny Board Opinion on COM (2022) 305 final, SEC (2022) 257
- Staff Working Document Summary SWD (2022) 171 final, Europese Commissie)
- BNC-fiche (Kamerstuk 22112 nr. 3472)
- Geactualiseerd Nationaal Actieplan duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen (Kamerstuk 27858, nr. 579)
- Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030 (Kamerstuk 27858, nr. 518)

Interviews

Om inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van de voorgenomen maatregelen zijn interviews uitgevoerd met verschillende betrokken partijen. In de onderstaande tabel zijn deze partijen aangegeven en hoeveel interviews hierbij zijn uitgevoerd. De geïnterviewde organisaties zijn vastgesteld in overleg met de opdrachtgever van het ministerie van LNV. Hierbij is met name gekeken naar de organisaties met de meeste verwachte gevolgen van de voorgenomen verordening.

Tabel 13. Geïnterviewde organisaties

Type organisatie	Aantal interviews	Toelichting
Land- en tuinbouwbedrijven die gewasbeschermingsmiddelen toepassen	9	Verdeeld over akkerbouw, tuinbouw en glastuinbouw
Overige professioneel gebruikers	4	Gemeenten, leenbedrijven, sportorganisaties, uitvoeringorganisaties
Producenten/importeurs/leveranciers	4	

Adviseurs	2	
Overheden	5	LNV, IenW, NVWA, Ctgb, Provincie Zuid-Holland (mede voor waterschappen ⁷⁴)
Overige organisaties	7	CBL, RIVM, SKL, Bureau erkenningen, exameninstelling, kennisaanbieders
Totaal	30	

Validatie van de resultaten

De uitkomsten van de interviews zijn samengevat in een conceptrapport. Deze conceptresultaten zijn gevalideerd met de onderstaande stakeholders. Voor het bedrijfsleven is gedaan in een validatiesessie waarin de conceptresultaten vooraf in een presentatie zijn toegezonden en daarna tijdens de bijeenkomst zijn besproken. Tijdens de sessie waren vertegenwoordigers aanwezig van:

- Agrifirm
- Agrodis
- Artemis
- Glastuinbouw Nederland
- Holland Fyto
- Land- en Tuinbouworganisatie Nederland
- Nederlandse Fruittelers Organisatie

Aan de andere stakeholders zijn de conceptresultaten schriftelijk voorgelegd met het verzoek hierop te reageren. De volgende organisaties hebben hiertoe de gelegenheid gekregen

- Ministerie van SZW
- Ministerie van IenW
- Ministerie van LNV
- NVWA
- Ctgb
- Nibud
- Natuur en Milieu
- Centraal Bureau Levensmiddelenhandel

De reacties die zijn ontvangen tijdens de validatiesessie en de schriftelijke afstemming, zijn verwerkt in het conceptrapport.

Afstemming en afronding

Met de uitkomsten van de validatieronden is het conceptrapport verder uitgewerkt en voorgelegd aan de opdrachtgever en de werkgroep. Hierna is het rapport in definitief gemaakt en opgeleverd.

⁷⁴ De Unie van Waterschappen is ook benaderd maar heeft aangegeven op dit moment onvoldoende kennis in huis te hebben om inzicht te kunnen geven in de gevolgen van de voorgenomen verordening. In plaats hiervan is een interview uitgevoerd met een provincie die ook inzicht had in de gevolgen voor de waterschappen. Om deze reden zijn de waterschappen ook niet betrokken bij de validatie.

II Analyse voorgenomen wijzigingen

In de onderstaande tabel is de analyse van de artikelen uit de voorgenomen verordening opgenomen die bij de start van het onderzoek is opgesteld om te bepalen op welke onderwerpen effecten worden verwacht.

Tabel II-1. Analyse mogelijke effecten Verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Artikel	Inhoud artikel	Wordt een effect verwacht?
Artikel 4 en 5	<p>Het opstellen van nationale reductiedoelstellingen in het interne recht om in de periode tot 2030 a) het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen en b) het gebruik van gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen, als geheel met 50% te verminderen t.o.v. het gemiddelde van de jaren 2015, 2016 en 2017.</p> <p>Een lidstaat kan het percentage van de nationale doelstelling verlagen of moet deze verhogen als:</p> <p><u>a) Waarde voor de intensiteit gebruik en risico chemische gewasbeschermingsmiddelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 35 % wanneer de gemiddelde gewogen intensiteit van het gebruik en het risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen in een lidstaat voor de jaren 2015, 2016 en 2017 minder dan 70 % van het gemiddelde van de Unie bedraagt; - 50 % wanneer de gemiddelde gewogen intensiteit van het gebruik en het risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen in een lidstaat voor de jaren 2015, 2016 en 2017 tussen 70 % en 140 % van het gemiddelde van de Unie ligt; - 65 % wanneer de gemiddelde gewogen intensiteit van het gebruik en het risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen in een lidstaat gedurende de jaren 2015, 2016 en 2017 meer dan 140 % van het gemiddelde van de Unie bedraagt. <p><u>Waarde voor het gebruik en het risico</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wanneer in een lidstaat het gemiddelde gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen over de jaren 2015, 2016 en 2017 ten opzichte van het gemiddelde van de jaren 2011, 2012 en 2013 meer is afgenomen dan gemiddeld in de Unie, een waarde die wordt verkregen door het verschil tussen de bereikte reductie en de gemiddelde reductie in de Unie af te trekken van 50 %; - wanneer in een lidstaat het gemiddelde gebruik en risico van chemische 	<p>Het opleggen van de reductiedoelstellingen is nieuw.</p> <p>Wel is er bestaand beleid die ook streeft naar reducties op het gebied van (emissies als gevolg van) gewasbeschermingsmiddelen. Dit betreft bijvoorbeeld de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, de KRW en het 'Pakket van Maatregelen emissiereductie gewasbeschermingsmiddelen open teelten'.</p>

	<p>gewasbeschermingsmiddelen over de jaren 2015, 2016 en 2017 is toegenomen of minder dan het gemiddelde in de Unie is afgenomen ten opzichte van het gemiddelde van de jaren 2011, 2012 en 2013, een waarde die wordt verkregen door het verschil tussen de bereikte reductie of de bereikte toename, naargelang het geval, en de gemiddelde reductie in de Unie op te tellen bij 50 %, zonder de 70 % te overschrijden.</p> <p>b) Deze percentages gelden ook voor het gebruik van gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij wordt bij de waarde voor de intensiteit de gemiddelde intensiteit gebruikt in plaats van een gemiddelde gewogen intensiteit, daarnaast wordt er geen risico factor meegenomen. Onder a wordt rekening gehouden met gevarenwegen van de chemische werkzame stoffen.</p>	
<p>Artikel 5; lid 9 en 10</p>	<p>Delen van de nationale reductiedoelstellingen aan de Commissie, indien de lidstaat niet voor de gestelde datum de nationale reductiedoelstelling vaststelt, moet deze 50% zijn of het hogere percentage.</p>	<p>Nieuw, maar alleen indien dit van toepassing is.</p>

<p>Artikel 8 en 9</p>	<p>Opstellen en publiceren van een nationaal actieplan op een website met de volgende informatie:</p> <p>a) de vastgestelde nationale reductiedoelstellingen</p> <p>b) informatie over de nationale reductiedoelstellingen zoals 1) een lijst van ten minste de 5 werkzame stoffen die de trend m.b.t. het gebruik en risico van chemische gewasbeschermingsmiddelen en het gebruik van de gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen het sterkst beïnvloeden gedurende de 3 jaar voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan, 2) een lijst van de gewassen waarop de werkzame stoffen (onder 1) het meest worden gebruikt en het behandelde aantal hectaren van elk gewas inclusief het percentage van alle in de 3 kalenderjaren voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan op die gewassen gebruikte gewasbeschermingsmiddelen die biologische bestrijdingsmiddelen waren en nationale indicatieve streefdoelen voor de verhoging van dat percentage tegen 2030, een lijst van de potentiële belemmeringen voor het halen van dat hoger percentage en een lijst van maatregelen en andere acties om de belemmeringen weg te nemen met tijdschema van de tussenstappen en de instanties die verantwoordelijk zijn, 3) een lijst van plagen waartegen de bedoelde werkzame stoffen worden gebruikt op de bedoelde gewassen, 4) voor elk van de bedoelde plagen (onder 3) een lijst van niet-chemische methoden die zijn gebruikt of waarschijnlijk beschikbaar zijn in 2030 met de geraamde omvang van het gebruik, onderzoeken en oordeel van deskundigen, nationaal indicatief streefdoel voor verhoging van het gebruik van de niet-chemische methode tegen 2030, een lijst van potentiële belemmeringen voor het halen van deze verhoging en een lijst van maatregelen en andere acties die de lidstaten en andere partijen moeten uitvoeren om de belemmeringen (onder 1) weg te nemen, inclusief gedetailleerd tijdschema van de tussenstappen en de instanties die verantwoordelijk zijn voor de te ondernemen stappen.</p> <p>c) gegevens over de vooruitgang</p> <p>d) link naar de toepasselijke delen van strategische GLB-plannen, waarin plannen zijn opgenomen voor een vergroting van de oppervlakte cultuurgrond waarop biologisch landbouw plaatsvindt en de wijze waarop de plannen zullen bijdragen aan het bereiken van de doelstelling om 25% van de oppervlakte cultuurgrond in 2030 te gebruiken voor biologische landbouw.</p>	<p>Deze verplichting heeft gevolgen omdat andere informatie wordt gevraagd in het Nationale Actieplan dan in de nu geldende richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen. In het uitvoeringsprogramma zijn acties opgenomen die aansluiten bij de eisen voor het Nationale Actieplan.</p>
---------------------------	---	---

	<p>e)lijst van professioneel gebruikte toepassings-apparatuur waarop de lidstaat afwijkende keuringseisen toepast</p> <p>f) informatie over geraamde jaarlijkse hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen van laatste 3 jaar die illegaal zijn gebruikt of bij fraudebestrijdingsoperaties in beslag zijn genomen en over voorgenomen gerelateerde maatregelen.</p> <p>g) nationale maatregelen ter bevordering van het gebruik van niet-chemische methoden door professionele gebruikers d.m.v. stimuleringsmaatregelen, in overeenstemming met de wetgeving van de Unie inzake staatssteun.</p> <p>h) voorgenomen en vastgestelde maatregelen om innovatie en de ontwikkeling en het gebruik van methoden voor niet-chemische bestrijding van plaagorganismen te ondersteunen of te waarborgen door middel van in de nationale wetgeving opgenomen bindende eisen.</p> <p>i) andere voorgenomen en vastgestelde maatregelen om het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen volgens de beginselen van geïntegreerde gewasbescherming te ondersteunen of te waarborgen door middel van in het interne recht opgenomen bindende eisen.</p>	
<p>Artikel 8</p>	<p>Commissie in kennis stellen van 1e publicatie van nationale actieplan en het driejaarlijks evalueren en bijwerken (na 2030 punten c t/m i), versturen van het nationale actieplan</p>	<p>De frequentie in de geldende richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen is om de 5 jaar. De nieuwe frequentie van eens in de 3 jaar geeft tot 2030 1 evaluatiemoment extra.</p>
<p>Artikel 8</p>	<p>Voorafgaand aan vaststelling of aanpassing van nationale actieplan wordt gezorgd voor een openbare raadpleging</p>	<p>Openbare raadpleging is ook al verplicht in de huidige richtlijn, maar wel extra omdat het een nieuw plan betreft.</p>

<p>Artikel 10</p>	<p>Jaarlijks (uiterlijk op 31 augustus, 30 maanden na toepassing van verordening) wordt een voortgangs- en uitvoeringsverslag gepubliceerd op een website en verstuurd naar de Commissie met daarin:</p> <p>a) alle trends met de vooruitgang van de nationale reductiedoelstellingen voor 2030</p> <p>b) alle trends met vooruitgang van de nationale indicatieve streefdoelen, jaarlijks berekend als het verschil tussen de omvang van het gebruik in de 3 kalenderjaren voorafgaand aan de vaststelling van het nationale actieplan en het kalenderjaar dat 20 maanden voor publicatie van het desbetreffende jaarlijks voortgangs- en uitvoeringsverslag eindig.</p> <p>c) alle overige kwantitatieve gegevens i.v.m. de uitvoering van de verordening</p> <p>d) uitkomst van de uitgevoerde evaluatie van de resultaten van elke geharmoniseerde risico-indicator</p> <p>e) alle trends met vooruitgang van de een toename van de oppervlakte cultuurgrond waarop biologische landbouw plaatsvindt. Wanneer een lidstaat een aanbeveling van de commissie heeft ontvangen om aanvullende maatregelen te treffen wordt een omschrijving opgenomen van de genomen maatregelen of de redenen om geen gehoor te geven aan de aanbeveling.</p>	<p>Dit is een nieuwe verplichting om jaarlijks verslag uit te brengen aan de EC en hierin ook extra trends in beeld te brengen.</p>
<p>Artikel 12 en 13 lid 8</p>	<p>Bij gewasspecifieke regels controleert en documenteert de professionele gebruiker de mate van succes van de toegepaste gewasbeschermingsmaatregelen op basis van de geregistreerde gegevens over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en andere interventies, en van de monitoring van schadelijke organismen. Daarnaast gebruiken ze de informatie voor toekomstige interventies.</p>	<p>Het is nog niet verplicht op basis van de geldende richtlijn en de huidige Nederlandse regelgeving om deze informatie te registreren.</p>
<p>Artikel 13 lid 1</p>	<p>Bij geen gewasspecifieke regels worden eerst maatregelen toegepast die geen gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen vereisen om schadelijke organismen te voorkomen of te bestrijden.</p>	<p>Dit is een verplichting die ook al volgt uit de geldende richtlijn als onderdeel van geïntegreerde gewasbescherming (o.a. beschreven in Bijlage III van de richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen)</p>
<p>Artikel 13, lid 3</p>	<p>Monitoren van schadelijke organismen met passende methoden en instrumenten, met ten minste één van de volgende: veldobservaties, wetenschappelijke verantwoorde waarschuwings-, voorspellings- en vroegdiagnosesystemen, advies overnemen van gekwalificeerde beroepsadviseurs</p>	

<p>Artikel 13 lid 4 en 7</p>	<p>Professionele gebruikers maken gebruik van biologische bestrijdingsmiddelen, fysieke en andere niet-chemische methoden. Ze mogen alleen chemische methoden gebruiken wanneer het noodzakelijk is om schadelijke organismen tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen wanneer geen van de andere niet-chemische methoden nog effect hebben, en uit de resultaten van de monitoring van schadelijke organismen blijkt dat chemische gewasbescherming tijdig moet worden toegepast vanwege aanwezigheid van een voldoende groot aantal schadelijke organismen en wanneer gebruik is gemaakt van een beslissingsondersteunend systeem of op advies van een adviseur middels een geregistreerde beslissing besluit om methoden met chemische gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Hierbij worden strategieën gebruikt ter voorkoming van resistentie door bijvoorbeeld middelen met een verschillende werking te gebruiken.</p>	<p>Het inzetten van chemie als laatste redmiddel is al onderdeel van het IPM stappenplan. Het daadwerkelijk toepassen met behulp van registrerende systemen en je hiervoor verantwoord is nieuw.</p>
<p>Artikel 13 en 14</p>	<p>Preventieve maatregelen (zoals gewasrotatie, gebruik van moderne teeltechnieken, gebruik van evenwichtige bemesting etc.) en interventies voor gewasbescherming en van advies over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moeten worden geregistreerd in een elektronisch register voor geïntegreerde gewasbescherming. Elke toepassing van een gewasbeschermingsmiddel wordt elektronisch geregistreerd waarbij wordt vermeld of de toepassing vanuit de lucht (type apparatuur) of grond heeft plaatsgevonden.</p>	<p>De gevraagde registraties komen grotendeels overeen met bijhouden van de verplichte gewasbeschermingsmonitor. (artikel 26 Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden). Overigens is de biologische landbouw vrijgesteld van het gebruik van de gewasbeschermingsmonitor op basis van artikel 8.1 van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Dit zou voor deze sector mogelijk wel extra verplichtingen geven.</p>
<p>Artikel 13 lid 5</p>	<p>Toepassen van gewasbeschermingsmiddelen die zo specifiek mogelijk zijn voor de bestrijding van de schadelijke organismen en zo weinig mogelijk neveneffecten hebben voor de menselijke gezondheid, niet-doelorganismen en het milieu.</p>	<p>Dit is een verplichting die ook al volgt uit de geldende richtlijn als onderdeel van geïntegreerde gewasbescherming (o.a. beschreven in Bijlage III van de richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen)</p>
<p>Artikel 15 lid 1</p>	<p>Vaststellen van landbouwkundige eisen die moeten worden nageleefd bij teelt of opslag van specifiek gewas om te waarborgen dat chemische gewasbescherming alleen wordt gebruikt wanneer geen enkele andere niet-chemische methode nog effect heeft en wanneer een drempelwaarde voor interventie is bereikt.</p>	<p>Het is een nieuwe verplichting om ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen wettelijke eisen te stellen voor de teelt en opslag van specifieke gewassen.</p>

Artikel 15 lid 2	Aanwijzen van een bevoegde instantie die waarborgt dat de gewasspecifieke regels in wetenschappelijk zin kloppen	Dit is een nieuwe verplichting. Er is in Nederland nog geen instantie hiervoor aangewezen
Artikel 15 lid 3	Invoeren van doeltreffende en afdwingbare gewasspecifieke regels voor gewassen op een areaal dat ten minste 90% van zijn oppervlakte cultuurgrond is (met uitzondering van moestuinen). Hierbij wordt het geografische toepassingsgebied van deze regels bepaald en wordt rekening gehouden met landbouwkundige omstandigheden, waaronder de grondsoort, soort gewassen en de overheersende klimatologische omstandigheden.	Het is een nieuwe verplichting om ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen wettelijke eisen te stellen voor specifieke gewassen.
Artikel 15 lid 4	Ten minste 9 maanden voordat een gewasspecifieke regel in het interne recht van toepassing wordt, wordt een ontwerp gepubliceerd voor openbare raadpleging . Waarna op transparante wijze rekening wordt gehouden met opmerkingen van belanghebbenden en het publiek.	
Artikel 15 lid 6	De eisen voor geïntegreerde gewasbescherming worden door middel van gewasspecifieke regels in verifieerbare criteria omgezet waarbij verdere specificaties worden gedaan.	
Artikel 15 lid 7	Jaarlijks evalueren en actualiseren van de gewasspecifieke regels	Het is een nieuwe verplichting om ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen wettelijke eisen te stellen voor specifieke gewassen. De jaarlijkse evaluatie is daarmee ook nieuw
Artikel 15 lid 10	Vaststellen van gewasspecifieke regels per regio, wanneer er aanzienlijke klimatologische of landbouwkundige verschillen tussen de regio's zijn.	Dit is een nieuwe verplichting, maar waarschijnlijk zijn de verschillen tussen regio's niet groot genoeg om gewas specifieke regels per regio op te stellen.
Artikel 15 lid 11	Publiceren van alle gewasspecifieke regels op één website	Het is een nieuwe verplichting om ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen wettelijke eisen te stellen voor specifieke gewassen. De publicatie daarmee ook nieuw.
Artikel 16	Aanwijzen van een of meer bevoegde instanties om een of meer elektronische registers voor geïntegreerde gewasbescherming en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op te zetten en bij te houden	Op zich is dit een nieuwe verplichting, maar wel een die aansluit bij de bestaande nationale en Europese ambities en deels ook bij de al wel verplichte gewasbeschermingsmonitor.

<p>Artikel 16</p>	<p>Opzetten en bijhouden van één of meer elektronische registers voor geïntegreerde gewasbescherming en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gedurende een periode van ten minste 3 jaar met ingang van de datum van registratie. Met de volgende informatie: a) elke preventieve maatregel of interventie en de redenen hiervoor. b) naam van adviseur, datum en inhoud van het ontvangen advies c) elektronische registratie van elke toepassing van een gewasbeschermingsmiddel en een verslag over elke toepassing vanuit de lucht die heeft plaatsgevonden.</p>	<p>Op zich is dit een nieuwe verplichting, maar wel een die aansluit bij de bestaande nationale en Europese ambities en deels ook bij de al verplichte gewasbeschermingsmonitor.</p>
<p>Artikel 16 lid 3</p>	<p>Verifiëren of de professionele gebruikers de regels naleven</p>	<p>Toezicht op de naleving van de verplichtingen, waaronder de registratie, wordt nu ook al gedaan door de NVWA. Vraag is of de nieuwe verplichtingen uit de voorgenomen verordening leiden tot aanpassingen in het toezicht.</p>
<p>Artikel 16 lid 4</p>	<p>Indienen van een jaarlijkse samenvatting en analyse van de verzamelde informatie en van alle aanvullende gegevens over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die zijn verzameld.</p>	<p>Dit is een nieuwe verplichting voor een nog aan te wijzen instantie.</p>
<p>Artikel 16 lid 5</p>	<p>De bevoegde instanties delen de informatie van de preventieve maatregelen, interventies en redenen en informatie over de adviseur en het advies met de nationale bevoegde instanties die belast zijn met de uitvoering van de Richtlijnen 2000/60/EG en (EU) 2020/2184 om deze gegevens in geanonimiseerde vorm te kruisen met monitoringgegevens over het milieu, het grondwater en de waterkwaliteit, om de identificatie, meting en vermindering van risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verbeteren.</p>	<p>Dit is een nieuwe verplichting voor een nog aan te wijzen instantie.</p>

<p>Artikel 17 lid 1</p>	<p>Een opleidingscertificaat en het gebruikmaken van de diensten van een onafhankelijk adviseur is nodig om toegelaten gewasbeschermingsmiddelen professioneel te mogen gebruiken</p>	<p>Professionele gebruikers (maar ook adviseurs en distributeurs) moeten in de huidige situatie op basis van de geldende richtlijn in het bezit zijn van een bewijs van vakbekwaamheid. De geldigheidsduur voor professionele gebruikers is verlengd van 5 naar 10 jaar. Inhoudelijk is in Bijlage III van de voorgenoemde verordening opgenomen welke onderwerpen moeten worden behandeld. Op hoofdlijnen komen deze overeen met het onderwerp uit de geldende richtlijn. Wel zijn de onderwerpen anders geformuleerd en zijn in enkele gevallen onderwerpen wel of juist niet opgenomen zie de opsomming hieronder. Of dit leidt tot significante effecten moet worden onderzocht. Het gebruik maken van een onafhankelijke adviseur is op het moment niet verplicht. Wel komt het overeen met de toekomstvisie gewasbescherming 2030, de adviseur voorziet de professionele gebruiker van advies in lijn met de beoogde transitie. (zie verder bij artikel 26)</p>
<p>Bijlage III</p>	<p>In bijlage III zijn de specifieke onderwerpen (eindtermen) opgenomen die nodig zijn voor een opleidingscertificaat. Per type certificaat (gebruiker, adviseur, distributeur) verschilt welke onderwerpen relevant zijn.</p>	<p>Onderstaan zijn de onderwerpen (eindtermen) opgenomen die volgens de nu geldende richtlijn onderdeel zijn van de opleiding.</p>
	<p>1. Alle toepasselijke wetgeving met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen en het gebruik en risico ervan, en met name deze verordening.</p>	<p>1. Alle relevante wetgeving betreffende pesticiden en het gebruik ervan.</p>
	<p>2. Het bestaan en de risico's van illegale en nagemaakte gewasbeschermingsmiddelen, de methoden om dergelijke producten te identificeren en de sancties op de verkoop of het gebruik van illegale gewasbeschermingsmiddelen.</p>	<p>2. Het bestaan en de risico's van illegale (nagemaakte) gewasbeschermingsmiddelen en de methoden om dergelijke producten te identificeren.</p>

	<p>3. De gevaren en risico's in verband met gewasbeschermingsmiddelen en de wijze waarop deze moeten worden geïdentificeerd en beheerst, met inbegrip van de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) risico's voor de menselijke gezondheid; b) verschijnselen van vergiftiging met een gewasbeschermingsmiddel en passende eerste hulpmaatregelen bij een dergelijke vergiftiging; c) risico's voor andere plantensoorten en insecten dan de doelsoort, de wilde fauna, de biodiversiteit en het milieu in het algemeen. 	<p>3. De aan pesticiden verbonden gevaren en risico's en hoe die kunnen worden vastgesteld en beheerst, met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) risico's voor de mens (bedieners van toepassingsapparatuur, omwonenden, omstanders, personen die een behandeld gebied betreden en personen die behandelde producten hanteren of consumeren) en hoe die worden verhoogd door factoren zoals roken; b) symptomen van pesticiden vergiftiging en eerste hulpmaatregelen; c) risico's voor andere plantensoorten dan de doelsoort en voor nuttige insecten, de wilde fauna, de biodiversiteit en het milieu in het algemeen.
	<p>4. Strategieën en technieken voor geïntegreerde gewasbescherming, strategieën en technieken voor geïntegreerd gewasbeheer, beginselen van biologische landbouw, biologische methoden voor de bestrijding van plaagorganismen, bestrijdingsmethoden voor schadelijke organismen, de verplichting om geïntegreerde gewasbescherming als bedoeld in de artikelen 12 en 13 van deze verordening toe te passen en de verplichting om gegevens in te voeren in het in artikel 14 van deze verordening bedoelde elektronische register voor geïntegreerde gewasbescherming en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.</p>	<p>4. Basiskennis van geïntegreerde gewasbescherming strategieën en -technieken, geïntegreerde gewasbeheerstrategieën en -technieken en beginselen van biologische landbouw, methoden voor biologische bestrijding van schadelijke organismen, informatie betreffende de algemene beginselen en gewas- en sectorspecifieke richtsnoeren inzake geïntegreerde gewasbescherming.</p>
	<p>5. Wanneer gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk zijn: de wijze waarop de gewasbeschermingsmiddelen met de minste neveneffecten voor de menselijke gezondheid, niet-doelorganismen en het milieu moeten worden gekozen uit alle toegelaten middelen voor een bepaald bestrijdingsprobleem in een bepaalde situatie.</p>	<p>5. Een eerste kennismaking met vergelijkend onderzoek voor gebruikers, teneinde professionele gebruikers te helpen tussen alle toegestane producten voor de bestrijding van een gegeven schadelijk organisme in een gegeven situatie de beste keuze te maken uit pesticiden met de minste neveneffecten voor de menselijke gezondheid, niet-doelorganismen en het milieu.</p>

	<p>6. Maatregelen om de risico's voor mensen, niet-doelorganismen en het milieu tot een minimum te beperken, waaronder:</p> <p>a) veilige werkwijzen voor opslag, hantering en vermenging van gewasbeschermingsmiddelen;</p> <p>b) veilige werkwijzen voor het verwijderen van lege verpakkingen, andere verontreinigde materialen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen (met inbegrip van mengsels uit tanks), in geconcentreerde of verdunde vorm;</p> <p>c) de aanbevolen wijze om blootstelling van bedieners van toepassingsapparatuur te beperken (met inbegrip van persoonlijke beschermingsmiddelen);</p> <p>d) informatie over de juiste en veilige verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen die niet langer zijn toegelaten en waarvoor de overgangperiode voor hun gebruik ingevolge artikel 20, lid 2, of artikel 46 van Verordening 1107/2009 is verstreken.</p>	<p>6. Maatregelen om de risico's voor de mens, niet-doelwitorganismen en het milieu zoveel mogelijk te beperken: veilige werkpraktijken voor de opslag, de hantering en de vermenging van pesticiden en voor de verwijdering van lege verpakkingen, ander verontreinigd materiaal en pesticiden overschotten (met inbegrip van mengsels uit tanks), in geconcentreerde dan wel in verdunde vorm; aanbevolen manieren om de blootstelling van bedieners van toepassingsapparatuur te beperken (materiaal voor persoonlijke bescherming).</p>
		<p>7. Risico gebaseerde aanpak waarbij rekening wordt gehouden met de lokale afwateringsvariabelen zoals klimaat, soort bodem en gewas, en reliëf.</p>
	<p>7. Procedures voor het bedienen van toepassingsapparatuur, met inbegrip van het ijken ervan, met minimale risico's voor de gebruiker, andere personen, dieren- en plantensoorten die niet tot de doelsoorten behoren, de biodiversiteit en het milieu, met inbegrip van watervoorraden.</p>	<p>8. Procedures voor het gebruiksklaar maken van toepassingsapparatuur, met inbegrip van het kalibreren, en voor de bediening ervan met minimaal risico voor de gebruiker, andere mensen, niet-doelsoorten (dieren zowel als planten), de biodiversiteit en het milieu, met inbegrip van watervoorraden.</p>
	<p>8. Praktische opleiding voor het gebruik en onderhoud van toepassingsapparatuur en op het gebied van risicobeperkende maatregelen, waaronder specifieke sproeitechnieken, het gebruik van nieuwe technologie met inbegrip van precisielandbouwtechnieken, en de technische controle van gebruikte sproeiers en manieren om de sproeikwaliteit te verbeteren. Bij dit onderwerp wordt speciale aandacht geschonken aan spuitdoppen die verwaaiing beperken en de aanbevelingen van fabrikanten voor optimale gebruiksomstandigheden daarvoor. Specifieke risico's die verbonden zijn aan handapparatuur of rugspuiten, en de desbetreffende risicobeheersmaatregelen. De praktische opleiding omvat ook de specifieke risico's in verband met het</p>	<p>9. Het gebruik van toepassingsapparatuur en het onderhoud daarvan, net als specifieke spuittechnieken (bijvoorbeeld klein volume verspuiting en gebruik van spuitdoppen die verwaaiing tegen gaan), en verder de doelstellingen van de technische controle van spuitapparatuur die in gebruik zijn en manieren om de spuitkwaliteit te verbeteren. Specifieke risico's die verbonden zijn aan handapparatuur voor de toepassing van pesticiden of rugspuiten, en de desbetreffende risicobeheersmaatregelen.</p>

	inzaaien van zaaigoed dat met gewasbeschermingsmiddelen is behandeld.	
	9. Noodmaatregelen ter bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu, met inbegrip van watervoorraden, in het geval van onbedoelde verliezen, verontreiniging en extreme weersomstandigheden met risico op wegspoelen van gewasbeschermingsmiddelen.	10. Noodmaatregelen ter bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu, met inbegrip van watervoorraden, in het geval van onbedoelde verliezen, verontreiniging en extreme weersomstandigheden met risico op wegspoelen van pesticiden.
	10. Extra zorgvuldigheid in gevoelige gebieden zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 15, van deze verordening en uit hoofde van artikel 6 en 7 van Richtlijn 2000/60/EG ingestelde beschermde gebieden en bewustzijn van verontreiniging door specifieke gewasbeschermingsmiddelen in hun respectieve gebied.	11. Speciale zorg in beschermingsgebieden ingesteld op grond van de artikelen 6 en 7 van Richtlijn 2000/60/EG.
	11. Voorzieningen voor gezondheidsbewaking en toegang tot gezondheidszorg, waar informatie over acute en chronische vergiftigingsincidenten kunnen worden gerapporteerd.	12. Gezondheidsbewaking en contactpunten voor het rapporteren van eventuele of te verwachten incidenten
	12. Registratie van verkoop, aankoop en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.	13. Registratie van elk gebruik van pesticiden, conform de toepasselijke wetgeving
	13. Het tot een minimum beperken of uitbannen van de toepassing van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen die zijn ingedeeld als "schadelijk voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen", "zeer giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen" of "giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen" uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1272/2008 op of langs wegen, spoorlijnen, zeer doorlaatbare oppervlakken of andere infrastructuur in de nabijheid van oppervlaktewater of grondwater, of op verharde oppervlakken waar een groot risico van afspoeling naar oppervlaktewater of rioleringsystemen bestaat.	
	14. De bescherming van het aquatisch milieu en de drinkwatervoorraden tegen de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen.	

Artikel 17 lid 2	Gevaarlijkere gewasbeschermingsmiddelen mogen alleen worden gebruikt en gekocht door professionele gebruikers	Voor het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is een bewijs van vakbekwaamheid nodig. Buiten de tuin- en landbouw is er een verbod op het gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen. Hiervoor zijn enkele uitzonderingen maar niet voor gevaarlijke middelen.
Artikel 17 lid 3 en 5	Een opleidingscertificaat dat is opgenomen in het centraal elektronisch register is nodig om professioneel gebruikte toepassingsapparatuur te mogen gebruiken . Daarnaast wordt de toepassingsapparatuur geïnspecteerd en gebruikt volgens de handleiding van de fabrikant.	Bureau Erkenning registreert op het moment alle bewijzen van vakbekwaamheid. SKL is de verantwoordelijke instantie voor de inspectie van toepassingsapparatuur. Voor beide zijn geen wijzigingen.
Artikel 17 lid 4, artikel 31 en 32	Binnen 3 jaar na datum van eerste aankoop, en vervolgens om de 3 jaar, moet professioneel gebruikte toepassingsapparatuur aangeboden worden voor een keuring bij bevoegde instantie welke de resultaten van de keuring registreert in het elektronisch register van professioneel gebruikte toepassingsapparatuur. Na drie jaar moet de apparatuur voldoen aan de voorwaarden 1) apparatuur is goedgekeurd en ingevoerd in het elektronisch register van professioneel gebruikte toepassingsapparatuur of 2) de apparatuur valt onder de categorie waarvoor de regels niet van toepassing zijn zoals spuitapparatuur op treinen of luchtvaartuigen, veldspuiten met horizontale sproeibomen en een breedte van meer dan 3 m, met inbegrip van spuiten die zijn gemonteerd op zaaiapparatuur met een breedte van meer dan 3m, verticale spuit of boomgaard sluit met luchtondersteuning.	Professionele gebruikers laten de toepassingsapparatuur op het moment iedere 3 jaar keuren bij een keuringsstation van SKL. Hiervoor zijn geen wijzigingen.
Artikel 18	Het gebruik van alle gewasbeschermingsmiddelen is verboden in alle gevoelige gebieden en binnen een afstand van drie meter van deze gebieden. Deze bufferzone mag groot worden, maar niet worden verkleind.	Het algemene verbod in de voorgenomen verordening gaat verder dan het nu al geldende verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Door de voorgenomen verordening zullen ook landbouwbedrijven in of grenzend aan gevoelige gebieden met extra beperkingen te maken krijgen.

<p>Artikel 18 lid 3, 4 en 7</p>	<p>Een vergunning moet worden aangevraagd om een gewasbeschermingsmiddel in een gevoelig gebied te mogen gebruiken. Bij goedkeuring moeten mededelingen rondom het te behandelen gebied worden aangebracht zoals in de vergunning wordt beschreven. Een bevoegde instantie kan een professionele gebruiker toestaan een gewasbeschermingsmiddel in een gevoelig gebied te gebruiken gedurende een beperkte periode met een nauwkeuring vastgesteld begin- en einddatum (niet langer dan 60 dagen). Indien 1) sprake is van aangetoond ernstig en uitzonderlijk risico voor de verspreiding van quarantaineorganismen of invasieve uitheemse soorten of 2) er geen technisch haalbare alternatieve bestrijdingstechniek met een lager risico is om de verspreiding van quarantaineorganismen of invasieve uitheemse soort tegen te gaan.</p>	<p>In de huidige situatie kunnen vrijstellingen worden aangevraagd ten aanzien van het huidige verbod om buiten de landbouw gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Deze procedures zijn redelijk vergelijkbaar, maar het aantal aanvragen is in de huidige situatie beperkt omdat vooral gebruik worden gemaakt van een algemene vrijstelling. Hoeveel aanvragen in de toekomst worden gedaan onder de voorgenomen verordening is de vraag. De mogelijkheden om een vergunning aan te vragen zijn ook beperkter dan in de geldende richtlijn.</p>
<p>Artikel 18 lid 5 en 8</p>	<p>Besluit nemen over vergunning en informatie openbaar maken zoals; plaats van gebruik, motivering van uitzonderlijke omstandigheden, begin- en einddatum, relevante weersomstandigheden voor veilig gebruik, naam gewasbeschermingsmiddel en toepassingsapparatuur en de te nemen risicobeperkende maatregelen.</p>	<p>Indien vergunningen worden aangevraagd, zal het ministerie een besluit moeten nemen.</p>
<p>Artikel 19</p>	<p>Gebruik van alle gewasbeschermingsmiddelen is verboden op alle oppervlaktewateren en binnen een afstand van drie meter van deze wateren. Deze bufferzone van drie meter mag niet worden verkleind door gebruik van alternatieve risicolimiteringstechnieken alleen worden vergroot.</p>	<p>In het huidige Nederlandse beleid zijn al eisen en beperkingen opgesteld voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij oppervlaktewater, zoals vanuit: het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn en het Activiteitenbesluit milieubeheer. Daarnaast kunnen bij de toelicht van middelen door het Ctgb ook al aanvullende worden gesteld. Dit betekent dat het voor de open teelt mogelijk niet volledig nieuw is. Echter is het voor de gesloten teelt wel nieuw doordat zij ook binnen de doelgroep vallen waarvoor de verplichting geldt uit de voorgenomen verordening.</p>
<p>Artikel 20 en 33</p>	<p>Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen vanuit de lucht is verboden tenzij een vergunning is afgegeven door de bevoegde instantie. De informatie openbaar is gemaakt door de instantie en mededelingen door de</p>	<p>Dit is een voorschrift dat ook al volgt uit de geldende richtlijn (artikel 29)</p>

	professionele gebruiker rondom het te behandelen gebied zijn aangebracht.	
Artikel 22 lid 1	Invoeren van maatregelen en noodzakelijk structuren voor het veilig verwijderen van ongebruikte gewasbeschermingsmiddelen, verdunde oplossingen die gewasbeschermingsmiddelen bevatten en verpakkingen mogelijk te maken die de menselijke gezondheid of het milieu niet in gevaar brengt.	In Nederland valt de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen onder het gevaarlijk bedrijfsafval. Hier zijn al regels opgenomen waarmee de voorgenomen verordening kan worden ingevuld.
Artikel 22 lid 3	Het nemen van maatregelen ter beperking of voorkoming van gevaren bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door niet-professionele gebruikers	De verkoop aan particulieren is beperkt tot middelen die zonder risicobeperkende maatregelen kunnen worden gebruikt. Daarmee zijn aanvullende maatregelen ook niet direct nodig.
Artikel 22 lid 4	Opslaan van gewasbeschermingsmiddelen in specifieke opslagfaciliteiten voor gewasbeschermingsmiddelen die zodanig gebouwd zijn dat het ongewenst vrijkomen daarvan wordt voorkomen.	In Nederland zijn de eisen aan de opslag van gewasbeschermingsmiddelen opgenomen in het Activiteitenbesluit. Daarnaast geldt valt opslag onder de 400 kg onder de zorgplichtbepaling, artikel 2a van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Voor opslag boven de 400 kg is de PGS 15 van toepassing.
Artikel 22 lid 4	Waarborgen dat de locatie, grootte en ventilatie van de opslagfaciliteit en de bij de bouw ervan gebruikte materialen geschikt zijn om het ongewenst vrijkomen te voorkomen en om de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen.	In Nederland vallen de eisen aan de opslag tot 400 kg onder de zorgplichtbepaling, artikel 2a van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Voor opslag boven de 400 kg geldt de PGS 15.
Artikel 23	Een opleidingscertificaat is nodig om advies te geven over het gebruik van een gewasbeschermingsmiddel aan een professionele gebruiker. Dit moet aantoonbaar zijn in een centraal elektronisch register	Het is voor professionele adviseurs ook nu al verplicht om een licentie te hebben op basis van de geldende richtlijn (artikel 5)
Artikel 24 lid 1	De distributeur moet controleren of de koper of vertegenwoordiger een professionele gebruiker is die in het bezit is van een opleidingscertificaat voor het volgen van cursussen voor professionele gebruikers en kan aantonen in een centraal register te zijn opgenomen, bij het verkopen van gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik.	Deze verplichting wordt in de Nederlandse situatie al zo uitgevoerd.
Artikel 24 lid 3	Bij verkoop van een gewasbeschermingsmiddel de koper instrueren om voor gebruik het etiket te lezen en het product op deze manier te gebruiken	Binnen de landbouw wordt deze instructie al gegeven. Voor particulieren is dit niet specifiek geregeld.

<p>Artikel 24 lid 4</p>	<p>Verstrekken van algemene informatie aan niet-professionele gebruikers over de risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, inclusief informatie over gevaren, blootstelling, correcte opslag, hantering, toepassing en veilige verwijdering. Daarnaast de koper informeren om alternatieve gewasbeschermingsmiddelen met een gering risico te gebruiken.</p>	<p>Bij particuliere verkoop is in Nederland niet geregeld dat bij de verkoop buiten het etiket om aanvullende informatie wordt gegeven. De verkoop aan particulieren is beperkt tot middelen die zonder risicobeperkende maatregelen kunnen worden gebruikt. Daarmee zijn aanvullende instructies ook niet direct nodig. De voorgenomen verordening maakt dit onderscheid echter niet.</p>
<p>Artikel 24 lid 5</p>	<p>Zorgen voor voldoende personeel die in het bezit is van een afgegeven opleidingscertificaat voor het volgen van cursussen van distributeurs en kan aantonen in een centraal elektronisch register te zijn ingeschreven na het volgen van cursussen om kopers van gewasbeschermingsmiddelen bij de verkoop adequaat kan informeren.</p>	<p>Geen wijzigingen door de voorgenomen verordening. In de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, artikel 73 lid 2, staat dat een distributeur of zijn personeel in het bezit moet zijn van een bewijs van vakbekwaamheid om klanten correct te kunnen informeren. Dit is een implementatie van artikel 5 van de geldende richtlijn.</p>
<p>Artikel 25 lid 1</p>	<p>Aanstellen van organen voor geven van opleidingen; basis- en vervolgopleiding voor professionele gebruikers en distributeurs, praktische opleiding voor professionele gebruikers over gebruik professioneel gebruikte toepassingsapparatuur, uitvoerige opleiding voor adviseurs met nadruk op toepassing van geïntegreerde gewasbescherming.</p>	<p>Het Bureau Erkenningen is hiervoor ook in de huidige situatie al aangevozen, zij beoordelen en erkennen kennisaanbieders. Geen effect van de voorgenomen verordening.</p>
<p>Artikel 25 lid 2</p>	<p>Aanwijzen van bevoegde instanties die verantwoordelijk zijn voor uitvoering van het stelsel voor opleiding, certificering, verlenging van opleidingscertificaten en de actualisering van het centraal elektronisch register en toezicht op uitvoering van taken door orgaan dat opleiding geeft.</p>	<p>Het Bureau Erkenningen is hiervoor ook in de huidige situatie al aangevozen, zij beoordelen en erkennen kennisaanbieders. Geen effect van de voorgenomen verordening.</p>
<p>Artikel 25 lid 6 en 7</p>	<p>Een opleidingscertificaat of een vermelding in een centraal elektronisch register heeft een geldigheidsduur van tien jaar voor een distributeur of professionele gebruiker en van vijf jaar voor een adviseur, waarna deze verlengd moet worden door een vervolgcursus</p>	<p>Dit is een aanpassing ten opzichte van de huidige situatie. De term 'bewijs van vakbekwaamheid' wijzigt naar 'opleidingscertificaat'. De geldigheidsduur voor professionele gebruikers, distributeurs en producenten wordt verlengd van vijf naar 10 jaar. De geldigheidsduur voor adviseurs blijft vijf jaar.</p>
<p>Artikel 26 lid 1</p>	<p>Aanwijzen van een bevoegde instantie voor de instelling van, toezicht op en monitoring van de werking van een systeem van</p>	<p>Het jaarlijks raadplegen van een onafhankelijke adviseur is nieuw, hierdoor is dit artikel ook nieuw.</p>

	onafhankelijke adviseurs voor professionele gebruikers.	
Artikel 26 lid 3 en 4	Minstens eenmaal per jaar een onafhankelijke adviseur raadplegen voor strategisch advies over: toepassing van relevante bestrijdingstechnieken, uitvoering van geïntegreerde gewasbescherming, technieken voor precisielandbouw, gebruik van niet-chemische methoden en maatregelen om de risico's van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen tot een minimum te brengen.	Het gebruik maken van een onafhankelijke adviseur is op het moment niet verplicht. Wel komt het overeen met de toekomstvisie gewasbescherming 2030, de adviseur voorziet de professionele gebruiker van advies in lijn met de beoogde transitie. Daarnaast is ook in het coalitieakkoord opgenomen dat Nederland hier eisen gaat stellen die hierbij aansluiten of mogelijk zelfs verder gaan.
Artikel 27	Aanwijzen van bevoegde instantie om informatie aan burgers te verstrekken door middel van bewustmakingsprogramma's over de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	Hiervoor zijn bevoegde instanties aangewezen. Het Milieu Centraal zijn voorlichter aan het publiek. De NVWA is verantwoordelijk voor vragen of klachten over chemische bestrijdingsmiddelen.
Artikel 27	Openen van een of meer websites waarop informatie wordt verstrekt over de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, risico vermindering, alternatieven voor chemische gewasbeschermingsmiddelen, procedure voor goedkeuring van werkzame stoffen, vergunningen	Hiervoor bestaan in de huidige situatie al verschillende bronnen, zoals: advies gezondheidsraad, Milieu Centraal, NVWA, RIVM en Arboportal. Hiermee is deze verplichting al ingevuld.
Artikel 28 lid 1	Aanwijzen van bevoegde instantie om systemen in stand te houden of in te voeren voor het verzamelen en actualiseren van informatie over incidenten met acute en chronische vergiftiging door blootstelling van personen aan gewasbeschermingsmiddelen	Hiervoor zijn geen wijzigingen. De aangewezen bevoegde instantie is het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) die deze taak ook nu al invult.
Artikel 28 lid 2	Jaarlijks indienen van een verslag over het aantal incidenten met acute en chronische vergiftiging en de bijbehorende informatie.	De NVIC verzamelt informatie over vergiftigingen. Dat de lidstaat een verslag moet uitbrengen over deze incidenten is een nieuw onderdeel.
Artikel 29	Registeren wie de eigenaar is van professioneel gebruikte toepassingsapparatuur in het elektronisch register van professioneel gebruikte toepassingsapparatuur. Bij verkoop van deze apparatuur het registeren van de verkooptransactie door koper en verkoper. En bij het buiten gebruik zijn van de apparatuur moet dit worden geregistreerd.	Het centrale elektronisch register is een nieuwe verplichting. Mogelijk worden RVO of SKL aangewezen als bevoegde instantie. SKL heeft al een register wat uitgebreid kan worden om aan de eisen van de voorgenoemde verordening te voldoen.

Artikel 30	Aanwijzen van een of meer instanties om: a) een centraal elektronisch register op te zetten en bij te houden om informatie te registreren over alle professioneel gebruikte toepassingsapparatuur in de lidstaat; b) het centraal elektronisch register te gebruiken voor de ontvangst en de verwerking van registraties over eigendom, overdracht van eigendom, verkoop, buitengebruikstelling en hernieuwde ingebruikname van professioneel gebruikte toepassingsapparatuur; c) toepassingsapparatuur te keuren of toezicht op die keuring uit te oefenen overeenkomstig en d) keuringscertificaten af te geven of toezicht op die afgifte uit te oefenen	
Artikel 30 lid 2	Verrichten van officiële controles om de naleving door marktdeelnemers van de bepalingen van deze verordening met betrekking tot toepassingsapparatuur te verifiëren	NVWA voert deze controles ook al in de huidige situatie uit, daarbij wordt al gecontroleerd op de keuringen van toepassingsapparatuur.
Artikel 35	Jaarlijks berekenen van de resultaten van de geharmoniseerde risico-indicatoren op nationaal niveau volgens de opgenomen methodiek	In de huidige situatie wordt dit al jaarlijks gedaan door de directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit van het ministerie van LNV.
Artikel 36	Evalueren van de berekeningen van de vooruitgang van de nationale reductiedoelstellingen voor 2030 en de geharmoniseerde risico-indicatoren. Inclusief het delen van de resultaten van de berekeningen en evaluaties aan de Commissie	Nieuwe verplichting die samenhangt met de reductiedoelstellingen uit artikel 4 van de voorgenomen verordening.
Artikel 37	Doorgeven welke bevoegde instanties zijn aangewezen voor de verordening	Nieuwe, eenmalige verplichting voor het ministerie van LNV die volgt uit het aantal nieuwe onderwerpen waarvoor een bevoegde instantie moet worden vastgesteld.
Artikel 38	Vaststellen van regels voor sancties wanneer niet aan de verordening wordt gehouden en het nemen van maatregelen om deze uit te voeren	In overleg met de NVWA zal het ministerie van LNV moeten bepalen op welke punten aanpassingen nodig zijn in het huidige sanctiebeleid. Dit zal voornamelijk gelden voor nieuwe en aangepaste verplichtingen. Voor beide is dit in principe een bestaande taak.
Artikel 39	Kosten voor de uitvoering van verplichtingen van de verordening kunnen worden doorberekend in vergoeding of heffingen	Dit is een kan-bepaling. Het is daarmee geen directe verplichting en ook geen automatisch gevolg van de voorgenomen verordening maar een keuze.